

**Междинен доклад за дейността
Доклад на независимия одитор
Междинен съкратен финансов отчет**

Електроенергиен Системен Оператор ЕАД
30 юни 2017

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До едноличния акционер на ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР ЕАД

Доклад относно одита на междинен съкратен финансов отчет

Мнение

Ние извършихме одит на междинния съкратен финансовия отчет на ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР ЕАД („Дружеството“), съдържащ междинен съкратен отчет за финансовото състояние към 30 юни 2017 г. и междинен съкратен отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, междинен съкратен отчет за промените в собствения капитал и междинен съкратен отчет за паричните потоци за периода, завършващ на тази дата, както и подбрани пояснителни бележки и информация.

По наше мнение, приложеният междинен съкратен финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Дружеството към 30 юни 2017 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за шестмесечния период, приключващ на тази дата, в съответствие с МСС 34 „Междинно финансово отчитане“, така както е приет за прилагане в Европейския съюз.

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на междинния съкратен финансов отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Етичния кодекс на професионалните счетоводители на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на междинния съкратен финансов отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Друга информация, различна от междинния съкратен финансов отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от междинен доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва междинния съкратен финансов отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно междинния съкратен финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на междинния съкратен финансов отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази

друга информация е в съществено несъответствие с междинния съкратен финансов отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Допълнителни въпроси, които поставят за докладване Законът за счетоводството и Закона за публично предлагане на ценни книжа

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от междинния съкратен финансов отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на междинния доклад за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискваните по МОС, съгласно Указанията на професионалната организация на дипломиряните експерт-счетоводители и регистрираните одитори в България – Институт на дипломиряните експерт-счетоводители (ИДЕС), издадени на 29.11.2016 г. и утвърдени от нейния Управителен съвет на 29.11.2016 г. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становища относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството и в Закона за публичното предлагане на ценни книжа, приложими в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- a) Информацията, включена в междинния доклад за дейността за периода, за който е изгoten междинния финансов отчет, съответства на междинния съкратен финансов отчет.
- b) Междинният доклад за дейността е изгoten в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството и на чл. 100(н), ал. 7 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за междинния финансов отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този междинен съкратен финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на междинния съкратен финансов отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Лицата, натоварени с общо управление, носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на междинния съкратен финансов отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали междинния съкратен финансов отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този междинен съкратен финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания в междинния съкратен финансов отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания в междинния съкратен финансов отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на междинния съкратен финансов отчет, включително оповестяванията, и дали междинния съкратен финансови отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с ръководството и с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на международния съкратен финансов отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последствия от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Одиторско Дружество „ИсаAudit“ ООД

Управител:

Изабела Джальзорова

Регистриран одитор, отговорен за одита:

Изабела Джальзорова

Гр. София, България

Дата: 28 юли 2017г.

Съдържание

	Страница
Междинен доклад за дейността	-
Доклад на независимия одитор	-
Междинен съкратен отчет за финансовото състояние	2
Междинен съкратен отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход	4
Междинен съкратен отчет за промените в собствения капитал	6
Междинен съкратен отчет за паричните потоци	8
Пояснения към междинния съкратен финансов отчет	9

Междинен съкратен отчет за финансовото състояние

В хиляди лева

Бележка 30 юни 2017

 31 декември
 2016

Нетекущи активи

Имоти, машини, съоръжения и оборудване	6	2,231,238	2,246,268
Нематериални активи	7	3,831	5,355
Обща сума на нетекущите активи		2,235,069	2,251,623

Текущи активи

Материални запаси		14,187	14,758
Търговски вземания и други вземания	8	94,071	82,944
Предплащания за текущи активи	9	779	779
Вземания от свързани предприятия	19	4,436	7,312
Данъци за възстановяване			3,098
Парични средства и парични еквиваленти	10	367,833	381,082
Обща сума на текущи активи		481,306	489,973
Общо активи		2,716,375	2,741,596

Бележките на страници 10 до 31 са неразделна част от този финансов отчет.

**Междинен съкратен отчет за финансовото състояние
(продължение)**

<i>В хиляди лева</i>	<i>Бележка</i>	<i>30 юни 2017</i>	<i>31 декември 2016</i>
Капитал и резерви			
Акционерен капитал	11	90,357	90,357
Резерви	11	392,455	392,812
Преоценъчен резерв	11	1,707,049	1,707,059
Допълнителни резерви ф. „Специален”	11	19,106	19,106
Неразпределена печалба/(загуба)	11	62,208	75,251
Обща сума на капитал и резерви		2,271,175	2,284,585
Пасиви			
Нетекущи пасиви			
Пасиви по отсрочени данъци		140,483	144,662
Отсрочени приходи	12	121,578	123,203
Отсрочено финансиране	13	79,330	80,716
Задължения за обезщетения при пенсиониране		16,960	15,685
Обща сума на нетекущи пасиви		358,351	364,266
Текущи пасиви			
Задължения към свързани предприятия	19	16,893	23,504
Аванси по присъединяване към ЕПМ	14	420	495
Търговски задължения	14	17,998	28,880
Други краткосрочни задължения	15	35,541	25,429
Задължения за данъци	16	7,313	4,854
Задължения за обезщетения при пенсиониране		1,370	1,304
Отсрочени финансиране	13	2,723	2,734
Отсрочени приходи	12	3,927	4,586
Провизии	-	664	959
Обща сума на текущи пасиви		86,849	92,745
Общо пасиви		445,200	457,011
Общо капитал и пасиви		2,716,375	2,741,596

Бележките на страници 10 до 31 са неразделна част от този финансов отчет.

Иван Йотов
Изпълнителен Директор
Румен Пешев

Зам. Изпълнителен Директор
Атанасовски на изп. директор
Съгласно независим одиторски доклад:
съгласно пълномощно рег.№ 4011 / 11.05.2015
на нотариус В. Василев № 320 на Нот. Камара

Изабела Джальзова
Управител

ОД „ИСААДИТ“ ООД

Заверил съгласно одиторски доклад.
28 JUL 2017

Управител	ИсаAudit ООД
Регистриран одитор	IsaAudit Ltd

Жулиета Печеникова
Главен Счетоводител

**Междинен съкратен отчет за печалбата или загубата и другия
всеобхватен доход**

към 30 юни 2017

В хиляди лева

	Бележка	2017	2016
Приходи от продажби		306,704	287,694
Други приходи от дейността		50,944	52,257
Всичко приходи		357,648	339,951
Коректив за разходи за придобиване на машини, имоти съоръжения и оборудване		4,262	2,589
Разходи за електрическа енергия на балансиращ пазар		(93,104)	(72,788)
Технологични разходи по преноса		(38,585)	(31,443)
Материали		(4,156)	(5,686)
Външни услуги		(18,392)	(25,441)
Разходи за закупена разполагаемост		(32,563)	(32,134)
Амортизации		(56,198)	(55,819)
Разходи за възнаграждения на наети лица		(51,216)	(44,357)
Разходи за социално осигуряване и надбавки		(31,083)	(27,467)
Разходи за фонд СЕС		(8,768)	-
Други разходи за дейността		(2,643)	(2,508)
Себестойност на продадените активи		(19)	(65)
Промени в салдата на незавършено производство		30	44
Резултат от оперативна дейност		25,213	44,876
Печалба от продажба на нетекущи активи		85	-
Финансови приходи		1,859	1,550
Финансови разходи		(255)	(251)
Нетни финансови разходи		1,604	1,299
Печалба преди данъци		26,902	46,175
Приходи/(разходи) за данъци		(2,692)	(4,368)
Нетна печалба за периода		24,210	41,807

Бележките на страници 10 до 31 са неразделна част от този финансов отчет.

**Междинен съкратен отчет за печалбата или загубата и другия
всеобхватен доход (продължение)**

към 30 юни 2017

В хиляди лева

Бележка

2017

2016

Друг всеобхватен доход

*Компоненти, които няма да бъдат впоследствие
рекласифицирани в печалбата или загубата:*

Преоценки на задължение по план с дефинирани доходи	(1,241)	(1,081)
Данъчни ефекти, свързани с тези компоненти	124	=
Друг всеобхватен доход за периода, нетно от данъци	(1,117)	(1,081)
Общо всеобхватен доход за периода	23,093	40,726

Бележките на страници 10 до 31 са неразделна част от този финансов отчет.

Иван Йотов

Изпълнителен директор

Румен Петев

Зам. Изпълнителен Директор

Съгласно независим одиторски доклад:

*Пълномощник на изп. директор
съгласно пълномощно рег. № 4011 / 11.05.2015
на нотарио В. Василева № 320 на Нот. Камара*

Изабела Джальзова

Управител

ОД „ИСАОДИТ“ ООД

Жулиета Печеникова

Главен счетоводител

Заверил съгласно одиторски доклад.

28 JUL 2017

ИсаAudit ООД

Регистриран одитор

IsaAudit Ltd

Управител

Междинен съкратен отчет за промените в собствения капитал
към 30 юни 2017

Всички суми са представени в '000 лв.

	Акционерен капитал	Преоценчни резерви	Законови резерви	Допълнителни резерви на резерви ф."Специален"	Резерв от преоценки по план.с дефинирани доходи	Други резерви	Неразпределена печалба/ (Непокрита загуба)	Общо собствен капитал
Сaldo към 01.01.2016 г.	66,043	1,708,542	1,963	19,106	(4,208)	389,552	54,941	2,235,939
Увеличение (намаление) чрез прехвърляне между преоценчния резерв и неразпределена печалба, нето от данъци				(40)	40			
Изплатени дивиденти				6,312			(24,314)	(24,314)
Други изменения в собствения капитал				(40)	6,312		(6,312)	
Сделки със собствениците							(30,586)	(24,314)
Печалба за годината								
Друг всеобхватен доход:								
Преоценки на нетния пасив по план с дефинирани доходи						(1,081)		(1,081)
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци							(1,081)	(1,081)
Общо всеобхватен доход за годината						(1,081)	-	41,807
Сaldo към 30 юни 2016 г.	66 043	1,708,502	8,275	19,106	(5,289)	389,552	66,162	2,252,351

Междунен съкратен отчет за промените в собствения капитал(продължение)

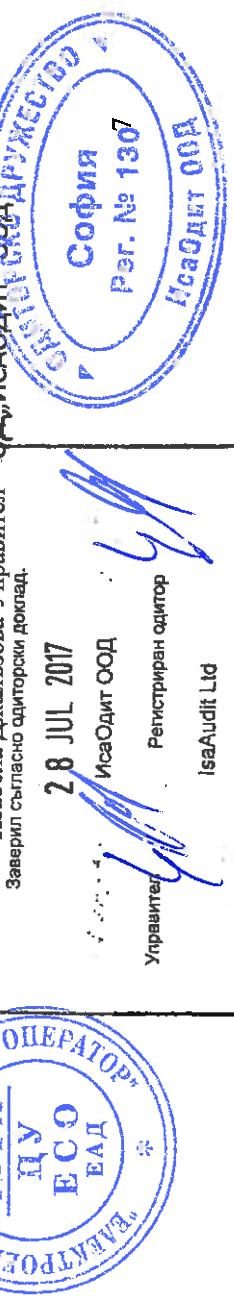
Всички суми са представени в '000 лв.

	Акционерен капитал	Преоценъчни резерви	Законови резерви	Допълнителни резерви на ф. "Специален"	Резерв от преоценки по план.с дефинирани доходи	Други резерви	Неразпределена печалба/ (Непокрита загуба)	Общо собствен капитал
Сaldo към 01.01.2017 г.	90,357	1,707,059	8,275	19,106	(5,015)	389,552	75,251	2,284,585
Увеличение (намаление) чрез прехвърляне между преоценъчни резерви и неразпределена печалба, нето от данъци				(10)			10	
Изплатени дивиденти							(36,503)	(36,503)
Други изменения в собствения капитал				760			(760)	
Сделки със собствениците				(10)	760		(37,253)	(36,503)
Печалба за годината							24,210	24,210
Друг всебхватен доход:							124	124
Преоценки на нетния пасиз по план с дефинирани доходи							(1,241)	(1,241)
Данък върху дохода, отнасящ се до компонентите на другия всебхватен доход								
Друг всебхватен доход за годината, нетно от данъци							(1,117)	(1,117)
Общо всебхватен доход за годината							(1,117)	-
Сaldo към 30 юни 2017 г.	90,357	1,707,049	9,035	19 106	(6,132)	389 552	62,208	2,271,175

Иван Йотов -Изпълнителен Директор

Зам.- Изпълнителен Директор
Главен счетоводител на ИДИКРУ
Пълномощник на ИДИКРУ
Съгласно пълномощно рег.№ 4011 / 1 / 25.2.2015
на нотариус В. Василев № 320 на Нет. Камара

Съгласно независим одиторски доклад:
Изабела Джалькова Управител

Междинен съкратен отчет за паричните потоци
към 30 юни 2017
В хиляди лева

Бел.

30 юни 2017

30 юни 2016

Парични потоци от оперативна дейност

Парични постъпления от клиенти, в т.ч.:	367,854	449,889
парични постъпления от свързани лица – група БЕХ	31,241	13,067
Парични плащания на доставчици, в т.ч.:	(218,540)	(234,862)
парични плащания към свързани лица – група БЕХ	(173,364)	(117,584)
Парични плащания на персонал	(73,759)	(65,340)
Плащания за корпоративен данък	(1,506)	(6,105)
Плащания за други данъци и такси	(28,004)	(21,362)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	46,045	122,220

Парични потоци от инвестиционна дейност

Закупуване на имоти, машини, съоръжения и оборудване	(24,752)	(11,675)
Постъпления от продажба на машини, съоръжения и оборудване	104	60
Получени лихви	1,858	1,548
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	(22,790)	(10,067)

Финансова дейност

Изплатени дивиденти	(36,504)	(24,314)
Паричен поток от финансова дейност	(36,504)	(24,314)
Нестра промяна в пари и парични еквиваленти	(13,249)	87,839
Парични средства и еквиваленти към началото на	381,082	290,997
Парични средства и еквиваленти в края на годината	10	367,833
		378,836

Бележките на страници 10 до 31 са неразделна част от този финансов отчет.

Иван Йотов

Румен Пешев

Изпълнителен Директор

зам. Изпълнителен Директор

пълномощник на изп. директор

Съгласно съгласие съдебен доклад № 11 / 11.05.2015

Съгласие съдебен доклад № 11 / 11.05.2015

на нотариус В. Вавилова № 320 на Нат. Камара

Жулиета Печеникова

Главен Счетоводител

Изабела Джальзова

Управител

ОД „ИСАОДИТ“ ООД

Заверил съгласно одиторски доклад.

28 JUL 2017

IsaAudit OOD

Регистриран одитор

IsaAudit Ltd

Бележки към междинния съкратен финансов отчет

1.	Статут и предмет на дейност.....	10
2.	База за изготвяне	19
3.	Счетоводна политика и промени през периода	<u>16</u>
4.	Функционална валута и валута на представяне.....	17
5.	Използвани приблизителни оценки и преценки	17
6.	Имоти, машини, съоръжения и оборудване.....	19
7.	Нематериални активи.....	23
8.	Търговски вземания	24
9.	Други вземания.....	24
10.	Пари и парични еквиваленти.....	25
11.	Капитал и разарви	25
12.	Приходи за бъдещи периоди	27
13.	Отсрочено финансиране	28
14.	Търговски задължения.....	29
15.	Други задължения	29
16.	Задължения за данъци.....	29
17.	Счетоводна политика и промени през периода	26
18.	Условни задължения	31
19.	Свързани лица.....	31
20.	Събития след датата на баланса.....	35

1. Статут и предмет на дейност

Електроенергийният системен оператор осъществява единното оперативно планиране, координиране и управление на електроенергийната система на Република България, съвместната работа на електроенергийната система с електроенергийните системи на други страни, осигурява експлоатацията, поддръжката и надеждното функциониране на електропреносната мрежа, поддържането на спомагателни мрежи, както и ремонтни дейности и услуги в областта на енергетиката. Компанията осъществява транзит на електроенергия по националната мрежа и организира пазар на електрическа енергия.

При паралелната работа в ENTSO-E, ЕСО ЕАД като основен партньор на Балканския регион, се стреми да повишава не само надеждността на преноса, но и икономическата ефективност при управление на активите като въвежда и използва най-съвременните методи за планиране, поддръжка и мониторинг.

Основните приоритети в дейността на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) и през първата половина на 2017 г. бяха насочени към изпълнение на лицензионните си задължения, за осигуряване на оперативната надеждност на електроенергийната система по отношение на баланса на мощности и на адекватността на мрежата. С оглед изпълнение на тези си задължения, в дружеството бяха направени прогнози за потреблението и за необходимите генериращи мощности за неговото покриване в страната и в Региона в съответствие с изискванията за надеждна работа на системата.

През 2016 г. дружеството осъществяваше дейността си в условията на регулирани цени за достъп до електропреносната мрежа, за пренос през електропреносната мрежа, разполагаемост за студен резерв и разполагаемост за допълнителни (спомагателни) услуги.

„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) е дружество, регистрирано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията, ЕИК 175201304, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Витоша“, бул. „Цар Борис ІІ“ №201. Дружеството е учредено за неопределен срок. Регистрирано е по Закона за данък върху добавената стойност.

Едноличен собственик на капитала на дружеството е „Български енергиен холдинг“ ЕАД (БЕХ ЕАД), регистрирано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията с ЕИК 831373560.

Органите на управление са: Общото събрание (единоличен собственик на капитала), Надзорен съвет и Управителен съвет. Правата на единоличния собственик на капитала се упражняват от Съвета на директорите на БЕХ ЕАД.

Управителният съвет на оператора на електропреносната мрежа е в състав от трима членове с тригодишен мандат. Членовете на Управителния съвет се избират и освобождават от Надзорния съвет. Решенията на Надзорния съвет за избор, както и информация за условията, които уреждат мандата, продължителността и прекратяването му се изпращат на ДКЕВР. Управителният съвет взема решения, свързани с текущите дейности на оператора на електропреносната мрежа, управлението на мрежата и дейностите, необходими за изготвянето на 10-годишния план за развитие на мрежата, както и решава други въпроси, предоставени в негова компетентност от закона или устава на ЕСО ЕАД.

Надзорният съвет на оператора на електропреносната мрежа приема решенията, които могат съществено да повлияят върху стойността на активите на оператора на преносна мрежа, включително решенията, свързани с одобряването на годишните финансови планове, нивото на задължнялост на оператора на преносна мрежа и обвързвачи общото събрание на оператора решения, относно размера на дивидентите, които се разпределят между акционерите, както и други въпроси, предоставени в негова компетентност от закона или устава на ЕСО ЕАД. Членовете на Надзорния съвет на независимия преносен оператор се избират от общото събрание на акционерите. Надзорният съвет е в състав от трима членове, като за избора им се уведомява Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР).

С протокол № 71-2013 година Съветът на директорите на БЕХ ЕАД, в качеството му на едноличен собственик на капитала на НЕК ЕАД и ЕСО ЕАД взема решение за преобразуване чрез отделяне от НЕК ЕАД на част от имуществото му, представляващо съвкупност от правата и задълженията му, свързани с дейността „пренос на електрическа енергия“ и преминаването му към ЕСО ЕАД в качеството му на приемашо дружество.

С решение № Р-205 от 18.12.2013 година ДКЕВР (сега КЕВР):

1. Разрешава на НЕК ЕАД преобразуване чрез отделяне от НЕК ЕАД на част от имуществото му, представляващо съвкупност от правата и задълженията му, свързани с дейността „пренос на електрическа енергия“ и преминаването му към ЕСО ЕАД в качеството му на приемашо дружество;
2. Прекратява лицензия №Л-147-04/17.12.2004 година за дейността „пренос на електрическа енергия“, издадена на НЕК ЕАД;
3. Издава на ЕСО ЕАД лицензия №Л-419-04/18.12.2013 година за извършване на дейността „пренос на електрическа енергия“ за срок от 35 години;
4. Прекратява лицензия №Л-221-17/28.12.2006 година за дейността „управление на електроенергийната система“, издадена на ЕСО ЕАД.

Решението на ДКЕВР е съобразено със ЗЕ, който въвежда изискванията на Директива 2009/72/EО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година, относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия за отделяне на независим преносен оператор, който да е собственик на електропреносната мрежа и да извърши дейността „пренос на електрическа енергия“. Така са осигурени предпоставки за спазване на целите и принципите на ЗЕ за качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от електрическа енергия при гарантиране защитата на живота и здравето на гражданите, собствеността, околната среда, сигурността на доставките, интересите на потребителите и националните интереси и създаването и развитието на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар.

Съгласно изискванията на ЗЕ, ЕСО ЕАД е собственик на активите, свързани с дейността по пренос на електрическа енергия, включително на преносната мрежа, има собствена идентичност, отделно седалище, персонал и ползва самостоятелно необходимото му оборудване и правни, счетоводни и информационни услуги. ЕСО ЕАД разполага с всички човешки, технически, физически и финансови ресурси, необходими за извършване на дейността по пренос на електрическа енергия. Дружеството има право да взема решения, независимо от вертикално интегрираното предприятие по отношение на активи, необходими за функционирането, поддръжката или развитието на преносната мрежа, както и правомощия да предлага обвързващи общото събрание решения, относно набиране на средства на капиталовия пазар чрез заем или увеличаване на капитала.

През 2015 г. приключи успешно откритото производство от 2014 г. по сертифициране на ЕСО ЕАД като независим оператор на електропреносната мрежа, представляващо стратегическа цел за дейността на дружеството. С Решение С-7/05.11.2015 г. на КЕВР на основание чл. 10, пар. 1 и 2 от Директива 2009/72/EО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/EО, чл. 21, ал. 1, т. 27, чл. 81а, ал. 6 от ЗЕ, както и чл. 96, ал. 3 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, се определя като независим преносен оператор на електропреносната система на РБ ЕСО ЕАД. Издаден е сертификат на ЕСО ЕАД за независимост на оператора на електропреносната мрежа.

Капитал

Капиталът на ЕСО ЕАД към 30.06.2017 година е на стойност 90 356 823 (деветдесет милиона триста петдесет и шест хиляди осемстотин двадесет и три) лева, разпределен в 90 356 823 (деветдесет

милиона триста петдесет и шест хиляди осемстотин двадесет и три)) поименни акции с номинална стойност 1 лев всяка една. Капиталът е изцяло записан и внесен, както следва:

- 57 847 195 (петдесет и седем милиона осемстотин четиридесет и седем хиляди сто деветдесет и пет) лв. - непарична вноска – недвижими имоти и активи;
- 2 482 167 два милиона четиристотин осемдесет и две хиляди сто шестдесет и седем) лева, чрез превръщане на част от неразпределената печалба за 2008 г.;
- 5 660 561 (пет милиона шестстотин и шестдесет хиляди петстотин шестдесет и един) лева, чрез превръщане на част от неразпределената печалба за 2010 г.;
- 52 600 (петдесет и две хиляди и шестстотин) лева, чрез превръщане на част от неразпределената печалба за 2011 г.;
- 24 314 300 (двадесет и четири милиона триста и четиринацсет хиляди и триста) лева, чрез превръщане на част от неразпределената печалба за 2015г.

Предмет на дейност

Предметът на дейност на ЕСО е регламентиран със Закона за енергетиката. Основните дейности са:

- пренос на електрическа енергия, подлежаща на лицензиране от Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) по Закона за енергетиката (ЗЕ). Лицензия № Л-419-04/18.12.2013г. е издадена на ЕСО ЕАД с Решение № Р-205 от 18.12.2013г. от КЕВР на основание чл.39, ал.1, т.2 във връзка с чл.51, ал.1, т.1 и чл.52, ал.1 и ал.2 от ЗЕ за срок от 35 години;
- единно оперативно планиране, координиране и управление на електроенергийната система на Република България;
- предоставяне и управление на достъпа на трети страни на недискриминационна основа между ползвателите на електропреносната мрежа или група от ползватели на мрежата;
- осъществяване на съвместната работа на електроенергийната система с електроенергийните системи на други страни, съгласуваното развитие и оперативната съвместимост на електропреносната мрежа с взаимосвързани електропреносни мрежи;
- разширение, реконструкция, модернизация, експлоатация, поддръжка и осигуряване на надлежното функциониране на електропреносната мрежа, включително наличието на всички необходими допълнителни услуги, поддръжане и развитие на спомагателни мрежи, ремонтни дейности и услуги в областта на енергетиката;

Всички електроенергийни обекти на територията на страната са свързани и функционират в единна електроенергийна система с общ режим на работа и с непрекъснат процес на производство, преобразуване, пренос, разпределение и потребление на електрическа енергия.

ЕСО ЕАД е пълноправен член на Европейската мрежа на системните оператори за пренос на електричество (ENTSO-E) и осъществява синхронната работа с останалите ЕЕС от Европа в съответствие с "Operation Handbook" на ENTSO-E въз основа на принципите на взаимната изгода, солидарност и взаимна ПОМОЩ при аварийни ситуации за гарантиране на сигурно, качествено и ефективно снабдяването на потребителите с електрическа енергия.

1. Оперативно управление на ЕЕС

Оперативното управление на ЕЕС включва:

- регулиране на честотата и обменните мощности;

- регулиране на напреженията в преносната мрежа;
  - оперативни превключвания за промяна конфигурацията на електрическата мрежа;
  - координация на паралелната работа на ЕЕС на България с другите ЕЕС от електроенергийното обединение на ENTSO-E;
  - противоаварийно управление на ЕЕС;
  - възстановяване на устойчивата паралелна работа на ЕЕС след системни аварии;
  - осигуряване равнопоставеност на ползвателите при достъпа им до преносната мрежа, като се спазват изискванията за качество на електрическата енергия;
  - администриране на сделките с електрическа енергия, които се сключват по регулирани и свободно договорени цени;
  - администриране на пазар на балансираща енергия.
- За изпълнение на посочените по-горе системни услуги, се организира предоставянето на допълнителни услуги от ползвателите на електроопреносната мрежа:
- резерв за първично регулиране на честотата;
  - резерв за вторично регулиране на честотата и обменните мощности;
  - въртящ и студен резерв за третично регулиране.

2. Администриране /управление/ на пазара на електрическа енергия

Създаването на конкурентен пазар на електрическа енергия и поетапното му въвеждане изисква системния оператор да извърши редица допълнителни дейности към дейностите по управление на електроенергийната система и поддържане и развитие на мрежата. В условията на пазарна среда търговските взаимоотношения се характеризират с голямо разнообразие, необходимост от почасово договаряне на покупките и продажбите на електрическа енергия, балансиране на участниците и регламентиране на правила за работа на пазара на балансираща енергия.

Основни пазарни сегменти:

- Пазар на електрическа енергия

През 2015 г. ЕСО ЕАД продължи успешното администриране на почасовия пазар на всички сделки с електрическа енергия, както и прилагането на еднакви условия за балансиране на стандартните, специални и комбинирани балансиращи групи.

Регистрираните търговски данни (количества и стойности) за 2015 г. от почасовия пазар на електрическа енергия, представляват първите отчетни данни за ЕСО ЕАД за пълна отчетна/финансова година, което е съществено обстоятелство за дейността на дружеството.

- Пазар на балансираща електрическа енергия.

Пазарът на балансираща електрическа енергия е организиран на пазарен принцип, като доставчици на балансираща енергия са всички производители с регулируеми агрегати. Цената на балансиращата енергия се определя съгласно методика регламентирана в Правилата за търговия с електрическа енергия, както и решение Ц-26/19.12.2014 на ДКЕВР (сега КЕВР) относно определяне на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия в сила от 01.01.2015 г.

- Пазар на допълнителни услуги в т.ч. на студен резерв.

Ползвателите на мрежата, които предоставят допълнителни услуги, в т.ч. студен резерв, гарантират изпълнението на задълженията на Системния оператор за управление на електроенергийната система. ЕСО ЕАД сключи договори с доставчиците на балансираща енергия за достъп, предоставяне на допълнителни услуги и участие в пазара на балансираща енергия и поддържа регистър на сайта си за активните доставчици на балансираща енергия от първично, вторично, третично регулиране и от активирани блокове от студен резерв.

За обезпечаване на студения резерв и в изпълнение на Заповед. на Министъра на икономиката ЕСО ЕАД провежда търгове за закупуване на разполагаемост за студен резерв, необходим за сигурното функциониране на електроенергийната система.

- Търгове за предоставяне на преносна способност за търговски обмени.

Регламент № 714/2009 на Европейския съюз предвижда системните оператори да прилагат пазарни подходи при управление на претоварванията по междусистемните си сечения, да публикуват разполагаемите преносни способности (капацитети) и да ги разпределят на годишна, месечна и дневна база по прозрачен и недискриминационен начин.

3. Задължения на ЕСО ЕАД по експлоатация, поддръжка и развитие на електропреносната мрежа

Отчетната 2015 г. е първата пълна година, през която ЕСО ЕАД изпълнява задълженията си в качеството си на собственик на електропреносната мрежа, а именно експлоатира, поддържа и развива електропреносната мрежа в съответствие с изискванията по лицензирана, ЗЕ и другите приложими подзаконови и административни актове като:

- използва съоръжения, уредби и оборудване с необходимото качество, които отговарят на техническите изисквания, приложимите стандарти, правилата и нормите за безопасност;
- спазва националните стандарти, стандартите на Европейския съюз и други международни стандарти, одобрени за прилагане в република България, както и всички други технически правила и норми, определени от компетентните органи;
- поддържа и развива спомагателните мрежи и тяхното сигурно и ефективно функциониране;

4. Стратегия – действия, намерения, поведение

Целите и задачите на дружеството са в съответствие с националните нормативни актове и актове на Европейския съюз, както и с административните актове на КЕВР и , МЕ които регламентират дейността на електроенергийния системен оператор.

Те са в съответствие и със стратегическите и оперативни цели на БЕХ ЕАД:

- повишаване на сигурността на енергийните доставки;
- повишаване на инвестиционната привлекателност на българския енергиен сектор;
- прозрачност и добри управленски практики;
- повишаване на ефективността на дейността;
- увеличаване на инвестиционния потенциал;
- повишаване качеството на човешките ресурси;
- поддържането на обектите и съоръженията на преносната мрежа в съответствие с техническите изисквания и за гарантиране на надеждно функциониране на преносната мрежа.

През 2015 г. приключи откритото производство от 2014 г. по сертифициране на ЕСО ЕАД като независим оператор на електропреносната мрежа, представляващо стратегическа цел за дейността на дружеството. С Решение С-7/05.11.2015 г. на КЕВР на основание чл. 10, пар. 1 и 2 от Директива 2009/72/EО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/EО, чл. 21, ал. 1, т. 27, чл. 81а, ал. 6 от ЗЕ, както и чл. 96, ал. 3 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, се определя като независим преносен оператор на електропреносната система на РБ ЕСО ЕАД. Издаден е сертификат на ЕСО ЕАД за независимост на оператора на електропреносната мрежа.

5. Значими събития за ЕСО ЕАД във връзка с упражняване на лицензионната си дейност:

За първи път ЕСО ЕАД е одобрен за получаване на безвъзмездно финансиране със средства от европейския финансов „Механизъм за свързване на Европа“ (МСЕ) за изграждане на проект от общ интерес „Нов електропровод 400 kV от п/ст „Марица изток“ до п/ст „Бургас“. Общата стойност на проекта е 57,99 млн. евро, от които размера на безвъзмездното финансиране е 50% или до 28,99 млн. евро., дейностите по проекта стартират на 01.01.2016 г. и приключват 01.07.2021 г.

През 2015 г. са одобрени десет инвестиционни проекта, отговарящи на изискванията на наредбата за Националния план за инвестиции 2013 г. – 2020 г. (НПИ) и след преизчисляване на максималния размер на помош спрямо референтната цена на тон емисии на парникови газове на ЕСО ЕАД са възстановени 20,79 млн. евро (66.7%) или максималния размер, в съответствие с изискванията на наредбата за Националния план за инвестиции 2013 г. – 2020 г. (НПИ).

През месец декември 2016 на основание Заповед Е-РД-16-600/09.12.2016 на МЕ са одобрени средства за възстановяване по НПИ в размер на 4 376 хил. лева, по проект № BG-S-0138 - „Въздушна линия 110 kV подстанция „Айтос“ – подстанция „Карнобат“. Сумата е получена от ЕСО ЕАД на 16/12/2016г. През 2016 година е признат приход от финансиране по НПИ в размер на 1 256 хил. лева. В съответствие с изискванията на Наредбата за организация и контрол по изпълнението на Националния план за инвестиции за периода 2013-2020 година от ЕСО ЕАД, през 2017г. са направени заявления за възстановяване на разходи по обекти както следва:

- BG-\$-0134: Разкъсване на електропровод "Вит" 220 kV в подстанция „Плевен 1“ със стойност на отчетената инвестиция в окончателния финансов отчет в размер 1 465 876.84 лв.
- BG-\$-0148 - Електропровод "Вит" 110 kV "Магура" – „Видбол“ със стойност на отчетената инвестиция в окончателния финансов отчет в размер 3 308 397.49 лв.
- BG-\$-0136: Разкъсване на електропровод "Първенец" 220 kV в подстанция „Плевен 1“ със Стойността на отчетената инвестиция в окончателния финансов отчет в размер 2 322 548.29 лв.

През 2016 г. продължиха активните действия за уреждане на финансовите взаимоотношения с ВЕИ производителите във връзка с отмяната на решение № Ц-33/14.09.2012г. на ДКЕВР, като се сезираха регулатора и МЕ. Въз основа на становище на Министъра на енергетиката и протоколни решения на Управителния съвет и на Надзорен съвет на ЕСО ЕАД бяха проведени преговори и сключени споразумения с ВЕИ производители, присъединени към електропреносната мрежа. Склочените споразумения уреждат окончателно финансовите отношения между страните, произтичащи или свързани с отмяната на решение № Ц-33/14.09.2012 г. на ДКЕВР, като резултат, към 31.12.2016 г.:

- са издадени фактури на обща стойност 550 742,74 лева;
- са възстановени на ВЕИ производители суми в размер на 17 480 045,33 лева.

През 2017 г. е сключено споразумение с Еолика, уреждащо окончателно финансовите отношения между страните, произтичащи или свързани с отмяната на решение № Ц-33/14.09.2012 г. на ДКЕВР. Като резултат към 30.06.2017 година са:

- са издадени фактури на обща стойност 556 хил. лева;
- са издадени кредитни известия на обща стойност 2 373 хил. лв.;
- са възстановени суми в размер на 604 хил. лв.

На база съдебно решение през 2017 година са издадени кредитни известия на Калиакра Уинд енд Пауър на обща стойност 618 хил. лв.

2. База за изготвяне

Този междинен съкратен индивидуален финансов отчет е изгoten в съответствие с МСС 34 „Междинно финансово отчитане”, приет от ЕС. Той не съдържа цялата информация, която се изисква за изготвяне на годишен финансов отчет съгласно МСФО и следва да се чете заедно с годишния финансов отчет на Дружеството към 31 декември 2016 г., изгoten в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от Европейския съюз („МСФО, приети от ЕС“).

Този финансов отчет е изгoten на базата на историческата стойност, с изключение на Задължението по плана за дефинирани доходи и ИМС.

Финансовият отчет е изгoten на принципа на действащо предприятие, който допуска че Дружеството ще може адекватно да посреща и да погасява задълженията си в нормалния ход на дейността по отчетените стойности във финансовия отчет. Дружеството оперира в регулирана среда, има издадена лицензия за срок от 35 години за извършване на “пренос на електрическа енергия”, с права и задължения за дейността координатор на “специална балансираща група” ефективна от 04.02.2014г. В тази връзка ръководството на Дружеството е предприело мерки да обоснове и защити ценови равнища пред ДКЕВР по лицензионната си дейност, така че да има адекватни ресурси да продължи своето оперативно съществуване в обозримото бъдеще.

Финансовият отчет е одобрен за издаване от Управителния и Надзорния съвет на ЕСО ЕАД на 28 юли 2017 г.

3. Счетоводна политика и промени през периода

Този междинен съкратен финансов отчет е изгoten съгласно приетата счетоводна политика в последния годишен финансов отчет на Дружеството към 31 декември 2016 г.

Следните стандарти и изменения към съществуващи стандарти и разяснения, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (CMCC) и приети от ЕС са влезли в сила за текущия отчетен период:

МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, приет от ЕС на 11 декември 2012 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

МСФО 11 Съвместни споразумения, приет от ЕС на 11 декември 2012 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия, приет от ЕС на 11 декември 2012 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

МСС 27 (ревизиран 2011) Индивидуални финансови отчети, приет от ЕС на 11 декември 2012 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

МСС 28 (ревизиран 2011) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия, приет от ЕС на 11 декември 2012 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

Изменения на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, МСФО 11 Съвместни споразумения и МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия — преходни разпоредби, приети от ЕС на 4 април 2013 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014),

Изменения на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети, МСФО 12 Оповестяване на дялове в други предприятия и МСС 27 Индивидуални финансови отчети (ревизиран 2011) Индивидуални финансови отчети — Инвестиционни дружества, приет от ЕС на 20 ноември 2013 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

Изменения на МСС 32 Финансови инструменти: Представяне – Нетиране на финансови активи и финансови пасиви, приети от ЕС на 13 декември 2012 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

Изменения на МСС 36 Обезценка на активи — Оповестяване на възстановимата стойност за нефинансови активи, приети от ЕС на 19 декември 2013 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014);

Изменения на МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване — Новация на деривативи и продължаване на отчитането на хеджиране, приети от ЕС на 19 декември 2013 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2014).

Приемането на тези изменения към съществуващи стандарти не е довело до промени в счетоводната политика на Дружеството.

4. Функционална валута и валута на представяне

Този финансов отчет е представен в Български лева (BGN), която е функционалната валута на Дружеството. Цялата финансова информация представена в лева е закръглена до хиляда, освен когато е посочено друго.

5. Използване на приблизителни оценки и преценки

При изготвянето на този финансов отчет, ръководството е направило преценки, приблизителни оценки и допускания, които влияят на прилагането на счетоводните политики на Дружеството и на отчетените суми на активите и пасивите, приходите и разходите. Реалният резултат може да бъде различен от тези приблизителни оценки.

Приблизителните оценки и основните допускания се преразглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава проспективно.

(а) Преценки

Информация за критични преценки, направени при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху признатите суми във финансовия отчет, се съдържа в следните бележки:

- Бележка 8 - Оповестяваща търговски вземания.

(б) Несигурност в допусканията и оценките

Информация за несигурност в допусканията и оценките, за които има значителен рисък да доведат до съществени корекции в следващата финансова година, се съдържа в следните бележки:

- Бележка 18 – условни задължения.

Справедливи стойности

Някои от счетоводните политики и оповестявания на Дружеството изискват оценка на справедливи стойности за финансови и за не-финансови активи и пасиви.

Значими въпроси, свързани с оценките, се докладват на Одит комитета на Дружеството.

Когато оценява справедливата стойност на актив или пасив, Дружеството използва наблюдаеми данни, доколкото е възможно. Справедливите стойности се категоризират в различни нива в йерархията на справедливите стойности на базата на входящите данни в техниките за оценка, както следва:

- Ниво 1: котирани цени (некоригирани) на активни пазари за сходни активи или пасиви.
- Ниво 2: входящи данни различни от котирани цени, включени в Ниво 1, които, пряко (т.е. като цени) или косвено (т.е. получени от цени), са достъпни за наблюдаване за актива или пасива.
- Ниво 3: входящи данни за актива или пасива, които не са базирани на наблюдаеми пазарни данни (ненаблюдаеми входящи данни).

Ако входящите данни, използвани за оценка на справедливата стойност на актива или пасива, могат да се категоризират в различни нива от йерархията на справедливите стойности, тогава оценката на

справедливата стойност се категоризира в нейната цялост в това ниво от йерархията на справедливите стойности, чиято входяща информация е от значение за цялостната оценка.

Повече информация за допусканията, направени при оценка на справедливите стойности, е включена в следните бележки:

- Бележка 6 – Имоти, машини и съоръжения.

6. Имоти, машини, съоръжения и оборудване

В хилди лева	Земи и стради	Машини, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Столански инвентар и други		Разходи за придобиване на DMA	Общо
				Баланс към 1 януари 2016	Придобивания	Описвания	
154,302		2 151,312	16,634	1,688	-	58,306	2 382,242
11,913		58 013	7,271	73	-	95,380	95,380
-73		-2,028	-199	-55	-	-77,270	0
Баланс към 31 декември 2016	166,142	2 207,297	23,706	1,706	75,823	-2,948	2 474,674
Отчетна стойност							
Баланс към 1 януари 2017	166,142	2 207,297	23,706	1,706	75,823	2 474,674	
Придобити активи					39,478	39,478	
Описани активи	-23	-2,178	-41	-1			-2,243
Трансфери	310	26 603	488	20	-27,419		0
Баланс към 30 юни 2017	166,429	2 231,722	24,153	1,725	87,882	2 511,911	
Баланс към 1 януари 2016	2,642	102,500	14,923	1,593	0	121,659	
Годишна амортизационна квота	2,607	105,094	1,153	0,031		108,885	
Описвания	-0,002	-1,882	-0,198	-0,054		-2,138	
Баланс към 31 декември 2016	5,245	205,712	15,879	1,570	0	228,406	

Баланс към 1 януари 2017	5,245	205,712	15,879	1,570	228,406
Годишна амортизационна квота	1,321	52,470	680	20	54,491
Отписани	-4	-2,178	-41	-1	-2,224
Баланс към 30 юни 2017	6,562	256,004	16,518	1,589	280,673
<i>Балансова стойност</i>					
Към 1 януари 2017	160,897	2 001,585	7,827	0,136	75,823
Към 30 юни 2017	159,867	1 975,718	7,635	0,136	87,882
					2 246,268
					2 231,238

Бележки към финансовия отчет**6. Имоти, машини, съоръжения и оборудване (продължение)****Преоценка на имоти машини и съоръжения**

С ефективна дата 30 юни 2015 г. е извършена преоценка на земи и сгради, машини, съоръжения и оборудване, специализирани транспортни средства, за които е избран модела за последваща оценка по справедлива стойност.

Оценката на нетекущите активи е извършена от независим лицензиран оценител. Оценката е извършена в съответствие със Закона за независимите оценители, Стандартите за бизнес оценяване и действащото към датата на изготвяне на доклада приложимо законодателство в Република България.

Оценката на нетекущите активи е извършена като за земи и административни сгради е приложен метода на пазарните сравнения (аналози), докато за всички останали активи е приложен метода на веществата стойност. В допълнение преоценената стойност на активите оценени по метода на веществата стойност е тествана за обезценка, с оглед определяне дали преоценената стойност е възстановима. В резултат на теста за обезценка не е възникнала необходимост от намаление на преоценената стойност.

За нуждите на оценката са използвани различни информационни източници:

- Общо икономическа информация;
- Индекси за изменения на валутни курсове;
- Извършено проучване и информация за пазара на недвижими имоти, реализирани сделки и наеми за района, в който се намира оценявания имот;
- Собствена база от данни на лицензирания оценител и други допускания и ограничаващи условия.

За земите са използвани сравними пазарни цени на терени, които са коригирани с коефициенти за отчитане на: изграденост и състояние на прилежащата инфраструктура, транспортен достъп и наличие на път, големина и делимост, действително и възможно за строяване и използване.

Преоценката на машини, съоръжения, оборудване и транспортна техника със специално предназначение от независим лицензиран оценител.

За извършената оценка на нетекущи активи, е направен анализ на следните фактори:

- оценка на техническото състоянието
- натоварване/фактически капацитет
- инвестиционна стойност
- коефициенти на годност – физически, технологичен, икономически

Бележки към финансовия отчет**6. Имоти, машини, съоръжения и оборудване (продължение)****Активи без документи за собственост**

Към 30.06.2017 г. в ЕСО ЕАД са налице недвижими имоти на 566 позиции дълготрайни материални активи по счетоводни регистри без документ за собственост. На база счетоводни данни недвижимите имоти, собственост на „ЕСО“ ЕАД без документи за собственост са с балансова стойност към 30.06.2017 година в размер на 8 171 988,30 лева, в това число стъпки по електропроводи в размер на 1 371 638,59 лв. Недвижимите имоти без документи за собственост са прехвърлени от „НЕК“ ЕАД по счетоводните регистри на „ЕСО“ ЕАД на основание, вписано в търговския регистър на 04.02.2014 година Решение с Протокол №71-2013 на „БЕХ“ ЕАД за преобразуване. Недвижимите имоти без документ за собственост по МЕР и в ЦУ са както следва:

- Недвижими имоти без документ за собственост в ЦУ на „ЕСО“ ЕАД – 2 позиции с балансова стойност 2 154 417,74 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР София град – 6 позиции с балансова стойност 287 621,22 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР София област – 117 позиции с балансова стойност 709 142,22 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Благоевград – 26 позиции с балансова стойност 111 023,01 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Монтана – 41 позиции с балансова стойност 70 193,00 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Плевен – 44 позиции с балансова стойност 114 810,00 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Горна Оряховица – 51 позиции с балансова стойност 279 956,60 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Русе – 19 позиции с балансова стойност 403 672,79 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Шумен – 37 позиции с балансова стойност 117 252,00 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Варна – 61 позиции с балансова стойност 402 755,39 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Бургас – 72 позиции с балансова стойност 1 934 901,89 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Стара Загора – 13 позиции с балансова стойност 1 400 583,90 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Хасково – 34 позиции с балансова стойност 44 935,00 лв.
- Недвижими имоти без документ за собственост в МЕР Пловдив – 43 позиции с балансова стойност 140 723,54 лв.

Заложени активи

Към 30 юни 2017 дружеството не е заложило имоти, машини, съоръжения като обезщечие по свои задължения.

Бележки към финансовия отчет
7. Нематериални активи

<i>В хиляди лева</i>	<i>Патенти и лицензи</i>	<i>Софтуер</i>	<i>Други</i>	<i>Разходи за придобиване на ДМА</i>	<i>Общо</i>
<i>Отчетна стойност</i>					
Баланс към 1 януари 2016	7,555	22,072	2,388	0,000	32,015
Отписани	(206)	(1,038)	(128)		(1,372)
Трансфер	1,402	1,049	38(2,489)		0
Новопридобити				2,489	2,489
Баланс към 31 декември 2016	8,751	22,083	2,298	0,000	33,132
Баланс на 01 януари 2017	8,751	22,083	2,298	0,000	33,132
Придобити				183	183
Отписани				0	0
Трансфери	9	174		(183)	0
			0,000		
Сaldo към 30 юни 2017	8,760	22,257	2,298	0,000	33,315
Амортизации и загуби от обезценка					
Баланс към 1 януари 2016	(4,286)	(20,347)	(1,932)		(26,565)
Амортизация за годината	1,343	1,029	211		2,583
Отписани	(205)	(1,038)	(128)		(1,371)
Баланс към 31 декември 2016	5,424	20,338	2,015	0,000	27,777
Баланс на 1 януари 2017	5,424	20,338	2,015	0,000	27,777
Годишна амортизационна квота	1,177	488	42		1,707
Отписани					
Баланс към 30 юни 2017	6,601	20,826	2,057	0,000	29,484
Балансова стойност					
Сaldo към 1 януари 2017	3,327	1,745	283	0,000	5,355
Сaldo към 30 юни 2017	2,159	1,431	241	0,000	3,831

Обезпечение

Към 30 юни 2017 дружеството не е заложило нематериални активи като обезпечение по свои задължения.

Бележки към финансовия отчет
8. Търговски вземания

<i>В хиляди лева</i>	Бел.	2017	2016
Търговски вземания		25,121	10,799
Търговски вземания от клиенти достъп и реактивна		33,218	39,556
Търговски вземания от клиенти балансиращ пазар		10,991	17,074
Присъдени и съдебни вземания		33,065	23,839
Обезценка на съдебни вземания		(8,324)	(8,324)
		<u>94,071</u>	<u>82,944</u>

В търговските вземания са включени: вземания от други клиенти - 13 235 хил. лв.; 5 040 хил.лв. - блокирани средства в разплащателна сметка в ЦКБ; 2 586 хил. лв. – разходи за бъдещи периоди; 1 972 хил. лв. - вземания от клиенти по предоставено търговско право за пренос; 1 649 хил. лв. – вземания от клиенти по присъединяване към електропреносната мрежа; вземания от КТБ -603 хил. лв.; вземания по липси и начети -36 хил.лв.

9. Други вземания

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Предплащания	779	779
Други вземания	779	779
Корпоративен данък за възстановяване	-	3,098

Съдебни вземания – парични средства в Корпоративна Търговска Банка (КТБ)

Сумите останали като налични в "Корпоративна търговска банка" АД в размер на 5 456 513,61 лв. в.т.ч. 5 013 818,54 лв. по сметките на ЦУ и 442 695,07 лв по сметките на МЕР са прехвърлени в съдебни вземания на основание предявен съдебен иск по чл.63, ал.1 от Закона за банковата несъстоятелност. Тези вземания са възникнали преди датата на откриване на производството по несъстоятелност. Към 31.12.2016 г. същите са отразени като дългосрочни вземания, като стойността на вземането и неговата обезценка са отразени на отделно обособени балансови позиции. С решение на Управителен съвет с протокол №4/08.02.2017 година и Надзорен съвет с протокол №5/14.02.2017 година дата е извършена обезценка на вземането от „Корпоративна търговска банка“ АД (несъстоятелност) на стойност 4 365 251,63 лева, за сметка на текущия финансов резултат, която първоначално е отразена във финансовия отчет за 2016 година, а в последствие е сторнирана обезценка на стойност 603 095,04 във връзка с обявена от синдиците частична сметка за разпределение на наличните суми между кредиторите на КТБ АД (н). Вземането в размер на 603 хил.лева е представено като текущи търговски и други вземания в баланса към 31.12.2016 и в настоящия отчет.

Бележки към финансовия отчет
10. Пари и парични еквиваленти

<i>В хиляди лева</i>	Бел.	2017	2016
Парични средства в каса лева		41	7
Парични средства в каса във валута		18	12
Парични средства по банкови сметки		367,774	381,063
		367,833	381,082

11. Капитал и резерви

ЕСО" ЕАД е с капитал 90 356 823 (деветдесет милиона триста петдесет и шест хиляди осемстотин двадесет и три) лева, разпределен в 90 356 823 (деветдесет милиона триста петдесет и шест хиляди осемстотин двадесет и три) поименни акции с номинална стойност 1 лев всяка една. Капиталът е изцяло внесен от „НЕК" ЕАД, на стойност 66 042 522,64 лева, както следва:

57 847 195 (петдесет и седем милиона осемстотин четиридесет и седем хиляди сто деветдесет и пет) лв. - непарична вноска – недвижими имоти и активи ,

2 482 167 два милиона четиристотин осемдесет и две хиляди сто шестдесет и седем) лева, чрез превръщане на част от неразпределената печалба за 2008 г.,

5 660 561 (пет милиона шестстотин и шестдесет хиляди петстотин шестдесет и един) лева, чрез превръщане на част от неразпределената печалба за 2010 г. и

52 600 (петдесет и две хиляди и шестстотин) лева, чрез превръщане на част от неразпределената печалба за 2011 г.

И увеличение на капитал през 2016 година, чрез издаване 24 314 300 поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка на основание протокол №30/2016 година на Съвета на директорите на БЕХ ЕАД:

24 314 300 лева, представляващ остатък неразпределена печалба след приспадане от печалба на дружеството за 2015 година на вноски за фонд „Резервен“, покриване на загуби от предходни години и дивиденти в полза на БЕХ ЕАД.

Съгласно Решение на БЕХ ЕАД с Протокол №41-2017/23.05.2017 година е взето решение да бъде увеличен капитала на ЕСО ЕАД по реда на чл.197 от Търговския закон с 37 963 724 лева, представляващ остатък от неразпределена печалба за 2016 година.

Обикновени акции

Всички акции имат еднакъв ранг по отношение на остатъчните активи на Дружеството. Притежателите на обикновени акции имат право да получават дивиденти и имат право на един глас на акция по време на събрания на Дружеството. По отношение на акции на компанията, които се притежават от Дружеството, всички права са прекъснати, докато тези акции се преиздадат.

Бележки към финансовия отчет**Дивиденти**

През 2017 г. дружеството изплатило дивиденти към едноличния собственик на капитала на стойност 36 503 736,77 лева съгласно решение Протокол №38-2017/10.05.2017 година на Съвета на директорите на БЕХ ЕАД.

11. Капитал и резерви (продължение)**Законов резерв**

Законовият резерв се формира по реда на член 246, ал. (1) и (2) от Търговския закон. В Общите резерви се натрупва най-малко 1/10 от печалбата, която се отделя до достигане на 2,5/10 от регистрирания капитал, съгласно Устава на Дружеството. Средствата от общи резерви могат да бъдат използвани за покриване на загуби от дейността на дружеството.

Съгласно решение на БЕХ ЕАД с протокол 26-2015г. /09-06-2015г. от печалбата за 2014г. е отчислена 1/10 за вноска във фонд Резервен в размер на 1,963 хил. лв., а останалите 17,670 хил. лв. са отнесени в неразпределена печалба.

Съгласно Решение на БЕХ ЕАД с протокол №28-2016/05.05.2016 г., загубата на ЕСО ЕАД на стойност 8 182 803,19 лева от преходни години е покрита от нетната печалба за 2015 година.

От нетната пеачлба за 2015 година е отчислена вноска на стойност 6 312 394,93 за фонд „Резервен“. От нетната печалба за 2015 година е определен дивидент в полза на БЕХ ЕАД на стойност 24 314 375,61 лева.

Остатъка от неразпределаната печалба е на стойност 24 314 375,60 лева.

Съгласно Решение на БЕХ ЕАД с протокол №38-2017/10.05.2017 година на Съвета на директорите на БЕХ ЕАД от нетната печалба на дружеството за 2016 година на стойност 73 767 447,22 лева е отчислена вноска за фонд „Резервен“, съгласно чл.246, ал.2, т.1 от ТЗ в размер на 759 973,69 лева.

От нетната печалба за 2016 година е определен дивидент в полза на БЕХ ЕАД на стойност 36 503 736,77 лева.

Преоценъчен резерв и Други резерви

Преоценъчният резерв на дружеството е формиран в резултат на преоценка на имоти, машини, съоръжения и оборудване. Съгласно българското законодателство преоценъчният резерв, формиран от преоценката на имоти, машини, съоръжения и оборудване, не може да се разпределя за дивиденти.

На основание Решение на едноличния собственик на капитала на Дружеството, документирано с Протокол №71-2013 на „БЕХ“ ЕАД за преобразуване, вписано в търговския регистър на 04.02.2014 година, са прехвърлени от „НЕК“ ЕАД 353,275 хил. лв представляващи допълнителни резерви, отразени в счетоводните регистри на „ЕСО“ ЕАД и представени в Други Резерви – 353,268 хил. лв и 7 хил. лв - Резерв от преоценки по план с дефинирани доходи.

Преоценката на нетните пасиви по плановете с дефинирани доходи на персонала, в едно с с ефектът от данъците върху доходите, отнасящи се до компонентите на друг всеобхватен доход възлизящи на (5,289) хил. лв., са представени в отделна секция „Резерв от преоценки по план с дефинирани доходи“ в Отчета за Промените в Собствения Капитал, за годината завършваща на 31.12.2016 г. Към 30.06.2017 акционерските загуби възлизат на (6,132) хил. лева.

Бележки към финансовия отчет
12. Приходи за бъдещи периоди

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Отсрочени приходи – дългосрочни по Регламент 714/2009	121,578	123,203
Отсрочени приходи – краткосрочни по Регламент 714/2009	3,927	4,586
	125,505	127,789

Притежавайки лиценза за пренос на електрическа енергия и активите от електроенергийната система, ЕСО ЕАД е длъжно да прилага изискванията на Регламент (ЕО) №714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година. Съгласно т. 6, чл. 16 от същия всички приходи от разпределението на междусистемните електропроводи се използват за следните цели:

- а)гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет; и/или
- б)поддържане или увеличаване на междусистемните капацитети чрез мрежови инвестиции, по-специално в нови междусистемни електропроводи.

Притежавайки лиценза за пренос на електрическа енергия и активите от електроенергийната система, ЕСО ЕАД е длъжно да прилага изискванията на Регламент (ЕО) №714/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година. Съгласно т. 6, чл. 16 от същия всички приходи от разпределението на междусистемните електропроводи се използват за следните цели:

- а)гарантиране на действителната наличност на разпределения капацитет; и/или
- б)поддържане или увеличаване на междусистемните капацитети чрез мрежови инвестиции, по-специално в нови междусистемни електропроводи.

В съответствие с изискванията на регламента Регионалният инвестиционен план 2015 е част от новия десетгодишен план на ENTSO-e, който беше публикуван в края на 2016г. В тази връзка бяха заделени по счетоводни сметки обектите, свързани с увеличаване на междусистемния капацитет, както следва:

- ВЛ 400 kV Вежен от п/ст Пловдив до п/ст Златица
- Реконструкция ОРУ 400 kV п/ст Варна 400/220 kV
- Реконструкция ОРУ 400 kV п/ст Добруджа 400/220/110 kV
- Реконструкция ОРУ 400 kV п/ст София запад 400/110 kV
- Реконструкция ОРУ 400 kV п/ст Червена могила 400/110 kV
- Реконструкция ОРУ 400 kV п/ст Благоевград 400/110 kV

Неамортизираната стойност на посочените по –горе обекти към 31.12.2016 година по счетоводна сметка 755 „Регламент 714“ е на стойност 79 825 хил. лв. в това число: дългосрочна част 75 956 хил. лв. и краткосрочна част 3 920 хил. лв.

Тяхната неамортизирана стойност към 30.06.2017 година по счетоводна сметка 755 „Регламент 714“ е на стойност 79 686 хил. лв. в това число: дългосрочна част 74 022 хил. лв. и краткосрочна част 3 869 хил. лв. и проекти в процес на изграждане на стойност 1 795 хил.лв.

Към 30.06.2017 година е осчетоводена на приход от прилагането на „Регламент 714“ стойност в размер на 1 934 хил. лв.

Бележки към финансовия отчет
13. Приходи от отсрочено финансиране

В хиляди лева	2017	2016
Отсрочено финансиране - дългосрочна част	79,330	80,716
Отсрочено финансиране - краткосрочна част	2,723	2,734
	82,053	83,450

За първи път ЕСО ЕАД е одобрен за получаване на **безвъзмездно финансиране със средства от европейския финансов „Механизъм за свързване на Европа“ (МСЕ)** за изграждане на проект от общ интерес „Нов електропровод 400 kV от п/ст „Марица изток“ до п/ст „Бургас“. Общата стойност на проекта е 57,99 млн. евро, от които размера на безвъзмездното финансиране е 50% или до 28,99 млн. евро., дейностите по проекта стартират на 01.01.2016 г. и приключват 01.07.2021 г.

През 2015 г. са одобрени десет инвестиционни проекта за отговарящи на изискванията на Наредбата за Националния план за инвестиции 2013 г. – 2020 г. (НПИ) и след преизчисляване на максималния размер на помош спрямо референтната цена на тон емисии на парникови газове на ЕСО ЕАД са възстановени 20,79 млн. евро (66.7%) или максималния размер, съгласно условията на Наредбата за НПИ.

През месец декември 2016 на основание Заповед Е-РД-16-600/09.12.2016 на МЕ са одобрени средства за възстановяване по НПИ в размер на 4 376 хил. лева, по проект № BG-S-0138 - „Въздушна линия 110 kV подстанция „Айтос“ – подстанция „Карнобат“. Сумата е получена от ЕСО ЕАД на 16/12/2016г. През 2016 година е признат приход от финансиране по НПИ в размер на 1 256 хил. лева. В съответствие с изискванията на Наредбата за организация и контрол по изпълнението на Националния план за инвестиции за периода 2013-2020 година от ЕСО ЕАД, през 2017г. са направени заявления за възстановяване на разходи по обекти както следва:

- BG-\$-0134: Разкъсване на електропровод "Вит" 220 kV в подстанция „Плевен 1“ със стойност на отчетената инвестиция в окончателния финансов отчет в размер 1 465 876.84 лв.
- BG-\$-0148 - Електропровод "Вит" 110 kV „Магура“ – „Видбол“ със стойност на отчетената инвестиция в окончателния финансов отчет в размер 3 308 397.49 лв.
- BG-\$-0136: Разкъсване на електропровод "Първенец" 220 kV в подстанция „Плевен 1“ със Стойността на отчетената инвестиция в окончателния финансов отчет в размер 2 322 548.29 лв.

Бележки към финансовия отчет
14. Търговски задължения

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Бел.		
Аванси по присъединяване към ЕПМ	420	495
420	495	
Задължения към доставчици на материали и услуги	1,101	6,258
Задължения към доставчици на студен резерв и услуги	3,037	2,984
Задължения към доставчици на балансиращ пазар	1,236	11,332
Задължения към застрахователи	630	444
Други търговски задължения	3,195	3,153
Доставчици на нетекущи активи	8,799	4,709
17,998	28,880	

15. Други задължения

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Бел.		
Депозити по търгове	12,600	12,975
Гаранции по договори	1,838	2,018
Задължения към персонала	15,380	7,132
Задължения за обществено осигуряване	3,846	3,304
Други	1,877	-
35,541	25,429	

16. Задължения за данъци

<i>В хиляди лева</i>	2017	2016
Бел.		
Разчети за корпоративен данък върху печалбата	2,180	-
Разчети по данък добавена стойност	1,882	1,269
Разчети по данък върху доходите на физическите лица	1,896	1,743
Разчети по ЗКПО	18	47
Задължения към фонд СЕС	1,329	1,795
Други данъци, дългове и акцизи	8	-
7,313	4,854	

Бележки към финансовия отчет
17. Финансови инструменти
(а) Счетоводни класификации и справедливи стойности

Таблицата показва балансовите и справедливите стойности на финансовите активи и финансовите пасиви, включително нивата им в йерархията на справедливите стойности. Не е включена информация за справедливите стойности, ако балансовата стойност е разумно приближение на справедливата стойност.

В хил. лева	Бел.	Балансова стойност			Справедлива стойност			
		Заемания	финансови пасиви	Обща	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Общо
					Други			
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност								
Вземания от свързани лица	19	4,436	-	4,436	-	-	-	-
Търговски вземания	8	94,071	-	94,071	-	-	-	-
Пари и парични еквиваленти	10	367,833	-	367,833	-	-	-	-
		466,340		466,340				
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност								
Задължения към свързани лица	19	-	(16,893)	(16,893)	-	-	-	-
Търговски задължения	14	-	(17,998)	(17,998)	-	-	-	-
Други задължения	15	-	(35,541)	(35,541)	-	-	-	-
			(70,432)	(70,432)				
31 декември 2016								
Финансови активи, които не се оценяват по справедлива стойност								
Вземания от свързани лица	19	7,312	-	7,312	-	-	-	-
Търговски вземания	8	82,944	-	82,944	-	-	-	-
Пари и парични еквиваленти	10	381,082	-	381,082	-	-	-	-
		471,338	-	471,338				
Финансови пасиви, които не се оценяват по справедлива стойност								
Задължения към свързани лица	19	-	(23,503)	(23,504)	-	-	-	-
Търговски задължения	14	-	(28,880)	(28,880)	-	-	-	-
Други задължения	15	-	(25,429)	(25,429)	-	-	-	-
			(77,812)	(77,812)				

На база на направените анализи ръководството счита, че балансовите стойности на финансовите активи и пасиви могат да се приемат за разумно приближение с тяхната справедлива стойност.

Бележки към финансовия отчет**18. Условни задължения**

През 2017 г. в Дружеството са сключени договори по реда на Закона за обществените поръчки и Наредбата за малки обществени поръчки за ремонт на активи и текуща поддръжка на активите на ЕСО ЕАД, съгласно които възникват договорни задължения за 2017 г. и 2018 г. в размер на 54,440 хил. лева.

През 2016 г. в Дружеството са сключени договори по реда на Закона за обществените поръчки и Наредбата за малки обществени поръчки за ремонт на активи и текуща поддръжка на активите на ЕСО ЕАД, съгласно които възникват договорни задължения за 2016 г. и 2017 г. в размер на 89,200 хил. лева.

19. Свързани лица**Предприятие-майка и крайно контролиращо лице**

БЪЛГАРСКИ ЕНЕРГИЕН ХОЛДИНГ" ЕАД, ЕИК: 831373560

Контролиращо лице на Дружеството майка или контролиращото лице

БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА ЧРЕЗ МИНИСТЪРА НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА, ЕИК на МИЕ 130169256

Ключов ръководен персонал на ЕСО ЕАД

Лица, упражняващи общ контрол върху дружеството, в качеството си на членове на Съвета на Директорите на ЕСО ЕАД:

Иван Йотов – Изпълнителен директор и Член на Управителен Съвет

Милко Милков – Член на Управителен Съвет

Андрей Живков - Председател на Управителен Съвет

Лица упражняващи значително влияние в ЕСО ЕАД, в качеството си на членове на Надзорния Съвет на Директорите:

Северин Въртигов - Председател на Надзорен Съвет

Костадин Язов - Заместник-председател на Надзорен Съвет

Пламен Радонов - Член на Надзорен Съвет

Ключов ръководен персонал на Предприятието - майка или на БЕХ ЕАД(контролиращото лице):

Петър Иванов – Изпълнителен директор и Член на Съвета на директорите

Петър Илиев – Председател на Съвета на директорите

Живко Динчев - Член на Съвета на директорите

Свързани лица в групата на БЕХ ЕАД:

1. НЕК ЕАД
2. АЕЦ Козлодуй ЕАД
3. Мини Марица Изток ЕАД
4. ТЕЦ Марица Изток – 2 ЕАД
5. Булгартрансгаз ЕАД
6. Булгаргаз ЕАД
7. Булгартел ЕАД

Бележки към финансовия отчет
19. Свързани лица продължение

Следните по-значими сделки със свързани лица са осъществени през годината:

В хиляди лева с вкл. ДДС	Стойност на сделките за годината приключила на 30.06.2017	Стойност на сделките за годината приключила на 31.12.2016	Крайни салда към 30 юни 2017	Крайни салда към 31 декември 2016
	2017	2016	2017	2016
Свързани чрез БЕХ ЕАД				
НЕК ЕАД				
Продажба на стоки и услуги:				
- пренос на ел.енергия	47	2 932	6	156
- достъп до преносната мрежа	7	463	1	24
ремонт трансформатори		9		
- балансираща енергия	28 800	57 248	2 916	4 953
- предоставено търговско право за капацитет		1 055		
услуги с автовишка		1		
наем съоръжения	1	2		
префактурирани р-ди за вода и др.		4		
вземания			2 923	5 133
Покупка на стоки и услуги:				
- разполагаемост за студен резерв	-14 194	-22 116	-1 894	-3 156
- балансираща ел. енергия	-8 300	-2 618	-120	-108
енергия от регулиране	-30 021	-83 259	-5 058	-5 192
-ел.енергия за технологични р-ди	-23 604	-39 331	-2 644	-4 244
разходи за верификация		-40		
-нежелан обмен	1 502	1 963	165	153
- предоставено търговско право за капацитет		-578		
задължение към обществото	-19 640	-37 740	-2 580	-3 932
цена задължение към обществото-префактурирана		-9		
почивни бази, барче, представителни разходи, нощувки	-7	-11	-5	
материални запаси		-8		
лихви		-9		

Бележки към финансовия отчет

Гаранции			-21	-21
задължения			-12 157	-16 500
АЕЦ КОЗЛОДУЙ ЕАД				
Продажба на стоки и услуги:				
- балансираща енергия	107	722	29	3
-достъп и реактивна енергия	1	2		
- пренос на ел.енергия	1	1		
присъединяване към преносната мрежа		6		
ремонт на прекъсвачи и изч.токове на късо съединение		6		
обучение		1		
вземания			29	3
Покупка на стоки и услуги:				
-нощувки	-3	-4		
-балансираща енергия	-227	-598	-49	-34
<i>Други -обучение, представит.р- ди</i>	-1	-1		
Гаранции			-332	-332
задължения			-381	-366
МИНИ МАРИЦА ИЗТОК ЕАД				
Продажба на стоки и услуги:				
- достъп и реактивна енергия	989	5 151	63	188
- пренос на ел.енергия	2 636	5 263	351	558
-смяна на рел.защита на СТ и изх.данни имп.ел.проводи				
	23			
вземания			414	746
Покупка на стоки и услуги:				
-достъп до съоръжения		-502		-413
авансово плащане за услуга			-345	
<i>Други - командировъчни р- ди,наем ЛА,план сметка</i>			-2	
задължения			-345	-413
ТЕЦ МАРИЦА ИЗТОК 2 ЕАД				
Продажба на стоки и услуги:				
- достъп и реактивна енергия	47	104	8	8
- пренос на ел.енергия	55	112	9	11
- балансираща енергия	2 895	3 610	397	483
енергия от регулиране	21	18	2	1
- неустойки	721	171	114	28
-анализ на трансформаторно масло	8	13		

Бележки към финансовия отчет

вземания			530	531
Покупка на стоки и услуги:				
- студен резерв и допълнителни услуги	-8 114	-15 496	-1 430	-1 653
-балансираща енергия	-65	-120	-14	-5
енергия от регулиране	-13 129	-31 050	-1 418	-3 369
активиран студен резерв	-13 485	-1 423	-18	
-префактурирани разходи-карти за пътуване, тел.р-ри и т.н.		-1		
Гаранции			-593	-593
задължения			-3 473	-5 620
БУЛГАРТРАНСГАЗ ЕАД				
Продажба на стоки и услуги:				
- достъп и реактивна енергия	9	14	1	1
- пренос на ел.енергия	49	69	5	7
-анализ на трансформаторно масло		3		
съгласуване на проект		1		
вземания			6	8
Покупка на стоки и услуги:				
Гаранции			-16	-48
задължения			-16	-48
БУЛГАРГАЗ ЕАД				
Покупка на стоки и услуги:				
покупка на вземания	-4 563	-290		
задължения			0	0
БУЛГАРТЕЛ ЕАД				
Продажба на стоки и услуги:				
наем оптични влакна	2	3		
вземания			0	0
Покупка на стоки и услуги:				
Гаранции		-1	-1	-1
задължения			-1	-1
Вземания извън група БЕХ			534	891
Задължения извън група БЕХ			-520	-556
Общо вземания:			4 436	7 312
Общо задължения:			-16 893	-23 504

Бележки към финансовия отчет

Пояснения към свързано лице НЕК ЕАД

Към 31.12.2015 г. не са отразени в счетоводните регистри, поради непризнаване от страна на ЕСО ЕАД на разходи за допълнителни услуги, цикли на пускане и спиране, регулиране на честотата, цикли на студен старт и регулирания за ТЕЦ МИ 1 и ТЕЦ МИЗ по фактури, издадени от НЕК ЕАД в размер на 5 997 845,42 лв за периода от м.5.2013 г. до м.5.2014 г. Съгласно чл.126 ал.3 от Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ) разполагаемостта за допълнителни услуги и студен резерв задължително се предоставят от ползвателите на мрежата в съответствие с ПУЕС, като възстановяването на разходите за тях на независимия преносен оператор се извършва чрез цената за услугата достъп до електропреносната мрежа. Останалите допълнителни услуги, включително пълноценното участие в регулирането на електроенергийната система, задължително се предоставят от ползвателите на мрежата в съответствие с ПУЕС, като възстановяването на разходите за тях на ползвателите се извършва чрез цената на балансиращата енергия, предложена в договорите за закупуване на вторичен резерв или в предложението за балансиране, поради което този предишен разход към ЕСО ЕАД не е присъщ за дейността му.

Към 31.12.2016 година не са отразени в счетоводните регистри, поради непризнаване от страна на ЕСО ЕАД на разходи за достъп през разпределителните уредби, собственост на „Мини Марица изток“ ЕАД по фактура, издадена от НЕК ЕАД на стойност 729 648 лева. Издадената от НЕК ЕАД фактура касае периода за 2013 година, когато дейността пренос на електрическа енергия е била в НЕК ЕАД.

20. Събития след датата на отчетния период

Значимите събития между датата на финансовия отчет и датата на одобрението му за публикуване са както следва :

I. Съгласно Решение на БЕХ ЕАД с Протокол №41-2017/23.05.2017 година е взето решение да бъде увеличен капиталът на ЕСО ЕАД по реда на чл.197 от Търговския закон с 37 963 724 лева, представляващ остатък от неразпределена печалба за 2016 година, чрез издаване на 37 963 724 нови обикновенни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка. В изпълнение на цитираното решение се изменя чл.10, ал.1 от Устава на ЕСО ЕАД, както следва:

- капиталът на дружеството е в размер на 128 320 547 лева;
- капиталът на дружеството е в размер на 128 320 547 броя обикновенни поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка;

В изпълнение на горното решение е възложено:

- на изпълнителния директор на БЕХ ЕАД да подпише и измени устава на ЕСО ЕАД от името на единоличния собственик;
- на изпълнителния директор на ЕСО ЕАД да предприеме необходимите действия за вписване на новите обстоятелства в Търговския регистър, да организира издаването на временно удостоверение за новите акции в съответствие с Устава на дружеството, както и съответното вписване в книгата на акционерите.

Действията по изпълнение на решението по Протокол №41-2017/23.05.2017 година СД на БЕХ ЕАД се извършват, при условие, че бъде получено разрешение от Министъра на енергетиката на Република България, на основание чл.20, ал.2, т.12 от устава на БЕХ ЕАД.

С Протокол №Е-РД-21-15/28.06.2017 година Министъра на енергетиката на Република България разрешава на БЕХ ЕАД да увеличи капитала на ЕСО ЕАД като запише и придобие цялата нова емисия акции в размер на 37 963 724 броя обикновенни поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка, като промяната на капитала бъде отразена в чл.10, ал.1 от Устава на ЕСО ЕАД и съответните обстоятелства бъдат вписани в Търговския регистър.

Увеличението на капитала на ЕСО ЕАД е вписано в търгавския регистър на 18.07.2017 г.

**Вътрешна информация, съгл. Приложение № 9 към чл. 28, ал. 2
за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран
пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества
и другите еmitенти на ценни книжа**

1. За еmitента :

1.1. Промяна на лицата, упражняващи контрол върху дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма промяна, относно лицата, които упражняват контрол върху дружеството.

1.2. Промяна в състава на управителните и на контролните органи на дружеството и причини за промяната; промени в начина на представляване; назначаване или освобождаване на прокуррист.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД са извършени промени в състава на управителните и на контролните органи на дружеството. С решение от Протокол № 6/07.03.2017 г. на надзорния съвет са направени промени в състава на Управителния съвет, като на основание чл. 241, ал. 2 от търговския закон и чл. 81 д, ал. 3 от Закона за енергетиката, Надзорния съвет освобождава Димитър Груев Вълчанов като член на УС на ЕСО ЕАД и на същото основание избира Андрей Стефанов Живков като член на УС. С решение от Протокол № 10/6.04.2017 г. на Надзорния съвет, на основание чл.28, ал. 1 от Устава на ЕСО ЕАД във връзка с чл.7, ал. 1 от Правилника за дейността на УС е избран Андрей Стефанов Живков за председател на УС на ЕСО ЕАД.

1.3. Изменения и/или допълнения в устава на дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. няма изменения и/или допълнения в устава на дружеството

1.4. Решение за преобразуване на дружеството и осъществяване на преобразуването; структурни промени в дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД няма взети решения за преобразуване на дружеството и не са осъществени структурни промени.

1.5. Откриване на производство по ликвидация и всички съществени етапи, свързани с производството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма открито производство по ликвидация.

1.6. Откриване на производство по несъстоятелност за дружеството или за негово дъщерно дружество и всички съществени етапи, свързани с производството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма открито производство по несъстоятелност.

1.7. Придобиване, предоставяне за ползване или разпореждане с активи на голяма стойност по чл. 114, ал. 1, т. 1 ЗППЦК.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД не са придобивани или предоставяни за ползване или разпореждане с активи с голяма стойност по чл. 114, ал. 1, т. 1 от ЗППЦК.

1.8. Решение за сключване, прекратяване и разваляне на договор за съвместно предприятие.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма приети решения за сключване, прекратяване или разваляне на договор за съвместно предприятие.

1.9. (Отм. – ДВ, бр. 82 от 2007 г.)

1.10. Промяна на одиторите на дружеството и причини за промяната.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма промяна на регистрирания одитор, заверяващ финансовите отчети на дружеството.

1.11. Обявяване на печалбата на дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. отчетения счетоводен финансов резултат на Електроенергиен системен оператор ЕАД е печалба в размер на 26 902 хил. лв.

1.12. Съществени загуби и причините за тях.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. Електроенергиен системен оператор ЕАД няма отчетени загуби.

1.13. (Изм . – ДВ, бр. 82 от 2007г.). Непредвидимо или непредвидено обстоятелство от извънреден характер, вследствие на което дружеството или неговото дъщерно дружество е претърпяло щети, възлизащи на три или повече процента от собствения капитал на дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма непредвидимо или непредвидено обстоятелство от извънреден характер, вследствие на което дружеството да е претърпяло щети, възлизащи на три или повече процента от собствения капитал на дружеството.

1.14. (Изм . – ДВ, бр. 82 от 2007г.). Публичното разкриване на модифициран одиторски доклад.

Електроенергиен системен оператор ЕАД има заверен Междинния съкратен финансов отчет към 30.06.2017 г. от регистриран одитор, с одиторски доклад, който не е модифициран.

1.15. Решение на общото събрание относно вида и размера на дивидента, както и относно условията и реда за неговото изплащане.

С решение по Протокол № 38-207/10.05.2017 г. на Съвета на директорите на БЕХ ЕАД се приема разпределението на печалбата за 2016 г. на ЕСО ЕАД, съгласно разпореждане № 2 от 23.02.2017 г. на МС, като се определя дивидент в полза на БЕХ ЕАД в размер на 36 503 736,77 лв. Условията и реда за неговото изплащане са съгласно разпоредбите на чл. 247 а, ал. 5 от Търговския закон.

1.16. Възникване на задължение, което е съществено за дружеството или за неговото дъщерно дружество, включително всяко неизпълнение или увеличение на задължението.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма възникоало задължение, което е съществено за дружеството, включително всяко неизпълнение или увеличение на задължението.

1.17. Възникване на вземане, което е съществено за дружеството, с посочване на неговия падеж.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма възникоало вземане, което е съществено за дружеството.

1.18. Ликвидни проблеми и мерки за финансово подпомагане.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма ликвидни затруднения и регулярно изпълнява своите задължения към държавния бюджет и доставчиците.

1.19. Увеличение или намаление на акционерния капитал.

С решение по Протокол №41-2017/23.05.2017 година СД на БЕХ ЕАД взема решение за увеличаване на капитала на ЕСО ЕАД с 37 963 724 лева по реда на чл.197 от Търговския закон чрез издаване на 37 963 724 нови обикновенни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка. В изпълнение на цитираното решение се изменя чл.10, ал.1 от Устава на ЕСО ЕАД, както следва:

- капиталът на дружеството е в размер на 128 320 547 лева ;
- капиталът на дружеството е в размер на 128 320 547 броя обикновенни поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка;

В изпълнение на горното решение е възложено:

- на изпълнителния директор на БЕХ ЕАД да подпише и измени устава на ЕСО ЕАД от името на единоличния собственик;
- на изпълнителния директор на ЕСО ЕАД да предприеме необходимите действия за вписване на новите обстоятелства в Търговския регистър, да организира издаването на временно удостоверение за новите акции в съответствие с Устава на дружеството, както и съответното вписване в книгата на акционерите.

С Протокол №Е-РД-21-15/28.06.2017 година Министъра на енергетиката на Република България разрешава на БЕХ ЕАД да увеличи капитала на ЕСО ЕАД като запише и придобие цялата нова емисия акции в размер на 37 963 724 броя обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка, като промяната на капитала бъде отразена в чл.10, ал.1 от Устава на ЕСО ЕАД и съответните обстоятелства бъдат вписани в Търговския регистър.

Към датата на представяне на Междинния финансов отчет на ЕСО ЕАД към 30.06.2017 г. решението за увеличение на капитала на ЕСО ЕАД е вписано в търговския регистър на 18.07.2017 г.

1.20. Потвърждение на преговори за придобиване на дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. не са провеждани преговори за придобиване на Електроенергиен системен оператор ЕАД.

1.21. Сключване или изпълнение на съществени договори, които не са във връзка с обичайната дейност на дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. не са сключвани съществени договори, които не са във връзка с обичайната дейност на дружеството.

1.22. Становище на управителния орган във връзка с отправено търгово предложение.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма отправени търговски предложения.

1.23. Прекратяване или съществено намаляване на взаимоотношенията с клиенти, които формират най-малко 10 на 100 от приходите на дружеството за последните три години.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД не се отчита съществено намаление на взаимоотношенията с клиенти, които формират най-малко 10 на 100 от приходите на дружеството за последните три години.

1.24. Въвеждане на нови продукти и разработки на пазара.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. Електроенергиен системен оператор ЕАД няма въведени нови продукти и разработки на пазара.

1.25. Големи поръчки (възлизащи на над 10 на 100 от средните приходи на дружеството за последните три години).

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. Електроенергиен системен оператор ЕАД не е възлагало големи поръчки (възлизащи на над 10 на 100 от средните приходи на дружеството за последните три години).

1.26. Развитие и/или промяна в обема на поръчките и използването на производствените мощности.

Няма такива.

1.27. Преустановяване продажбите на даден продукт, формиращ значителна част от приходите на дружеството.

Няма такива.

1.28. Покупка на патент.

Няма такива.

1.29. Получаване, временно преустановяване на ползването, отнемане на разрешение за дейност (лиценз).

Няма такива.

1.30. (Изм. – ДВ, бр. 82 от 2007г.). Образуване или прекратяване на съдебно или арбитражно дело, относящо се до задължения или вземания на дружеството или неговото дъщерно дружество, с цена на иска най-малко 10 на 100 от собствения капитал на дружеството.

Няма такива.

1.31. (Нова . – ДВ, бр. 82 от 2007г.). Покупка, продажба или учреден залог на дялови участия в търговски дружества от емитента или неговото дъщерно дружество.

Няма такива.

1.32. (Нова – ДВ, бра.82 от 2007 г.) Изготвена прогноза от емитента за неговите финансови резултати или на неговата икономическа група, ако е взето решение прогнозата да бъде разкрита публично.

Няма взето решение от УС и НС на ЕСО ЕАД за публично разкриване на Бизнес програмата на дружеството.

1.33. (Нова – ДВ, бр. 82 от 2007 г.) Присъждане или промяна на рейтинг, извършен по преценка на емитента.

Няма такива.

1.34. (Предишна т. 1.31 – ДВ, бр. 82 от 2007 г.) Други обстоятелства, които дружеството счита, че биха могли да бъдат от значение за инвеститорите при вземането на решение да придобият, да продадат или да продължат да притежават публично предлагани ценни книжа.

Не ни касае.

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР:
ИВАН ЙОТОВ

Румен Петров
Зам. Изпълнителен Директор
пълномощник на изп. директор
съгласно пълномощно рег.№ 4011 / 11.05.2015
на нотариус В. Василева № 320 на Нот. Камара

**ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ
КЪМ МЕЖДИНЕН ИНДИВИДУАЛЕН СЪКРАТЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ НА
КЪМ 30.06. 2017 г.**

Съгласно изискванията на чл. 33, ал. 1, т.7 от Наредба № 2 от 17.09.2003 год. за проспектите при публично предлагане и допускане до търговия на регулиран пазар на ценни книжа и за разкриването на информация от публичните дружества и другите емитенти на ценни книжа

1. Информация за промените в счетоводната политика през отчетния период, причините за тяхното извършване и по какъв начин се отразяват на финансовия резултат и собствения капитал на емитента.

Не са настъпили промени в Счетоводната политика на дружеството през отчетния период – първо полугодие на 2017 г.

2. Информация за настъпили промени в икономическата група на емитента.

Няма промени.

3. Информация за резултатите от организационни промени в рамките на емитента, като преобразуване, продажба на дружества от икономическата група, апортни вноски от дружеството, даване под наем на имущество, дългосрочни инвестиции, преустановяване на дейност.

Няма промени.

4. Становище на управителния орган относно възможностите за реализация на публикувани прогнози за резултатите от текущата финансова година, като се отчитат резултатите от текущото тримесечие, както и информация за факторите и обстоятелствата, които ще повлият на постигането на прогнозните резултати най-малко за следващото тримесечие.

Електроенергиен системен оператор ЕАД няма задължение за публикуване на прогнози за резултатите от текущата финансова година.

5. Данни за лицата, притежаващи пряко и непряко най-малко 5 на сто от гласовете в общото събрание към края на съответното тримесечие, и промените в притежаваните от лицата гласове за периода от края на предходния тримесечен период.

Едноличен собственик на капитала на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е „Български енергиен холдинг“ ЕАД. Едноличният собственик на

капитала решава всички въпроси от компетентността на общото събрание на акционерите.

6. Дани за акциите, притежавани от управителните и контролните органи на емитента към 30.06.2017 г., както и промените, настъпили за периода от края на предходния тримесечен период за всяко лице поотделно.

Регистрираният капитал на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД се състои от 90 356 823 на брой обикновени поименни акции с номинална стойност в размер на 1 лев всяка. Всяка една акция дава право на един глас, право на дивидент и на ликвидационен дял от имуществото

С решение по Протокол №41-2017/23.05.2017 година на Съвета на директорите на „Български енергиен холдинг” ЕАД е прието решение за увеличаване на капитала на „Електроенергиен системен оператор” ЕАД с 37 963 724 лева, представляващ остатък от нетната печалба на дружеството за 2016 г. чрез издаване на 37 963 724 нови обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка.

7. Информация за висящи съдебни, административни или арбитражни производства, касаещи задължения или вземания в размер най-малко 10 на сто от собствения капитал на емитента; ако общата стойност на задълженията или вземанията на емитента по всички образувани производства надхвърля 10 на сто от собствения му капитал, се представя информация за всяко производство поотделно.

Няма съдебни или арбитражни дела, относящи се до дружеството, които са с цена на иска по-висока от 10 на сто от собствения капитал на ЕСО ЕАД.

8. Информация за отпуснатите от емитента или негово дъщерно дружество заеми, предоставяне на гаранции или поемане на задължения общо към едно лице или негово дъщерно дружество, в това число и на свързани лица с посочване на характера на взаимоотношенията между емитента и лицето, размера на неизплатената главница, лихвен процент, краен срок на погасяване, размер на поетото задължение, условия и срок.

Няма отпуснати или получени заеми от Електроенергиен системен оператор ЕАД.

Изпълнителен директор:

Иван Йотов

Румен Пешев
Зам. Изпълнителен Директор
пълномощник на изп. директор
съгласно пълномощно рег.№ 4011 / 11.05.2015
на нотариус В. Василева № 320 на Нот. Камара

**СПИСЪК НА ФАКТИ И ОБСТОЯТЕЛСТВА, ПОДЛЕЖАЩИ НА РАЗКРИВАНЕ,
МЕЖДИНЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЪРВО ШЕСТМЕСЕЧИЕ НА 2017 Г. НА
ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР ЕАД**

1. Промяна на лицата, упражняващи контрол върху дружеството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма промяна, относно лицата, които упражняват контрол върху дружеството.

2. Откриване на производство по несъстоятелност за дружеството или за негово дъщерно дружество и всички съществени етапи, свързани с производството.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма открито производство по несъстоятелност.

3. Сключване или изпълнение на съществени сделки

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. Електроенергиен системен оператор ЕАД не е възлагало големи поръчки (възлизащи на над 10 на 100 от средните приходи на дружеството за последните три години).

4. Решение за сключване, прекратяване и разваляне на договор за съвместно предприятие.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма приети решения за сключване, прекратяване или разваляне на договор за съвместно предприятие.

5. Промяна на одиторите на дружеството и причини за промяната.

За периода от 01.01.2017 г. до 30.06.2017 г. за Електроенергиен системен оператор ЕАД няма промяна на регистрирания одитор, заверяващ финансовите отчети на дружеството.

6. Образуване или прекратяване на съдебно или арбитражно дело, относящо се до задължения или вземания на дружеството или негово дъщерно дружество, с цена на иска най-малко 10 на сто от собствения капитал на дружеството.

Няма такива.

7. Покупка, продажба или учреден залог на дялови участия в търговски дружества от емитента или негово дъщерно дружество.

Няма такива.

8. За емитенти - други обстоятелства, които дружеството счита, че биха могли да бъдат от значение за инвеститорите при вземането на решение да придобият, да продадат или да продължат да притежават публично предлагани ценни книжа.

Не се отнася за дружеството.

ИВАН ЙОТОВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР *Румен Пешев*

Зам. Изпълнителен Директор

пълномощник на изп. директор

съгласно пълномощно рег.№ 4011 / 11.05.2015

на нотариус В. Василева № 320 на Нот. Камара

МЕЖДИНЕН ДОКЛАД

ЗА ДЕЙНОСТТА

НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР ЕАД

КЪМ 30.06.2017 г.

1. УВОД

Основните приоритети в дейността на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) и през първо полугодие на 2017 год. бяха насочени към изпълнение на задълженията му, предвидени в Закона за енергетиката, включващи единното оперативно планиране, координиране и управление на електроенергийната система на Република България, съвместната работа на електроенергийната система с електроенергийните системи на други страни, осигуряване експлоатацията, поддръжката и надеждното функциониране на електропреносната мрежа, поддържане и развитие на спомагателни мрежи, както и ремонтни дейности и услуги в областта на енергетиката. ЕСО ЕАД се стреми да повишава не само надеждността на преноса, но и икономическата ефективност при управление на активите като въвежда и използва най-съвременните методи за планиране, поддръжка и мониторинг.

2. ИСТОРИЯ, УЧРЕДЯВАНЕ И СЪЗДАВАНЕ НА ДРУЖЕСТВОТО

Наименование, адрес и актуални данни по последна регистрация

„Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО ЕАД) е дружество, регистрирано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията, ЕИК 175201304, със седалище и адрес на управление гр. София - 1618, район „Витоша“, бул. „Цар Борис III“ № 201. Дружеството е учредено за неопределен срок. Регистрирано е по Закона за данък върху добавената стойност.

Собственост и управление

Едноличен собственик на капитала на дружеството е „Български енергиен холдинг“ ЕАД (БЕХ ЕАД), регистрирано в Търговския регистър при Агенцията по вписванията с ЕИК 831373560.

Органите на управление на ЕСО ЕАД са: Общото събрание (едноличен собственик на капитала), Надзорен съвет и Управителен съвет.

Правата на едноличния собственик на капитала се упражняват от Съвета на директорите на БЕХ ЕАД.

Надзорният съвет на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД се състои от 3 лица.

Управителният съвет на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е в състав от 3 члена, които се избират и освобождават от Надзорния съвет.

С Решение C-7/05.11.2015 г. на КЕВР на основание чл. 10, пар. 1 и 2 от Директива 2009/72/EО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/EО се определя като независим преносен оператор на електропреносната система на Р. България ЕСО ЕАД. Нотифицирането на решението за определяне на оператора е публикувано в Официален вестник на Европейския съюз в брой C 428 от 19 декември 2015 г. Издаден е сертификат на ЕСО ЕАД за независимост на оператора на електропреносната мрежа.

Капитал

Собствения капитал на „ЕСО“ ЕАД към 30.06.2017 г. е 2 271 175 хил. лв., както следва:

- 90 357 хил. лв. – регистриран капитал;
- 2 118 610 хил. лв. – резерви;
- 62 208 хил. лв. – финансов резултат от минали и текущи периоди.

Предмет на дейност

Основните дейности съгласно издадена лицензия от ДКЕВР №Л-419-04/18.12.2013 година са:

- пренос на електрическа енергия през електропреносната мрежа

Дейността по пренос включва дейности по експлоатация, поддръжка, управление и развитие на електропреносната мрежа и осигурява непрекъснатост, надежност и ефективност на преноса и транзитирането на електрическа енергия.

- управление на електроенергийната система (ЕЕС)

Дейностите по управление на ЕЕС включват единно оперативно управление, координиране и управление, както и контрола на режима на работа на ЕЕС; управление (диспечиране) на преноса или транзитирането и трансформирането на електрическа енергия; поддържане на баланс между производството и потреблението на електрическа енергия; осъществяване съвместна работа на електроенергийната система с електроенергийните системи на другите страни в съответствие с международни договори; предоставяне на равнопоставен достъп на ползвателите на мрежата за пренос и транзитиране на електрическа енергия; провеждане на търгове за студен резерв и/или двустранни договори за допълнителни услуги; сключване на сделки с операторите на съседни системи за взаимно компенсиране на презграничните потоци на електрическа енергия.

- администриране на сделки с електрическа енергия и пазара на балансираща енергия

Дейността включва поддържане на регистри на лицата, сключили сделки на пазара на електрическа енергия; поддържане на регистри на сключените договори на лицата, участващи на пазара на електрическа енергия; приемане, подреждане в приоритетни списъци по цена и технологични критерии и активиране на предложения и заявки за покупко/продажба на балансираща енергия.

- измерване на електрическа енергия

Дейността включва осигуряване и монтиране за сметка на ЕСО ЕАД на средствата за търговско измерване за всяко присъединяване на клиенти и производители на електрическа енергия към мрежата; поддръжка, отчитане, контрол и подмяна на средствата за търговско измерване на електрическа енергия; създаване, поддържане и администриране на база данни за всички търговски участници, присъединени към електропреносната мрежа.

Численост на персонала

Списъчният състав на персонала към 30.06.2017 г. е 4 206 броя. Относителният дял на техническия персонал, ангажиран с основната дейност на дружеството, свързана с експлоатацията, поддръжката и надлежното функциониране на електропреносната мрежа, поддържането и развитието на спомагателни мрежи, ремонтни дейности и услуги в областта на енергетиката, към края на първото полугодие на 2017 г. е най-висок – 64,20% /2 700 броя/, като тенденцията ще се запази и за бъдещи периоди, имайки предвид основната дейност на дружеството. Останалите групи, съгласно Националния класификатор на професиите и длъжностите са разпределени както следва:

• Ръководители	289 бр.;
• Специалисти	810 бр.;
• Помощен административен персонал	132 бр.;
• Персонал зает с услуги	1 бр.;

- Машинни оператори 143 бр.,
- Професии не изискващи специална квалификация 131 бр.;

Органи на управление:

Едноличен собственик на капитала е „Български енергиен холдинг“ ЕАД (БЕХ ЕАД).

Двустепенна форма на управление – Надзорен съвет и Управителен съвет.

Надзорният съвет /НС/ се състои от трима члена в състав:

1. Северин Въртигов – Председател на НС
2. Пламен Радонов – Член на НС
3. Костадин Язов – Член на НС

Управителният съвет /УС/ се състои от трима члена, с мандат три години и е в състав:

1. Иван Йотов – Изпълнителен директор на ЕСО ЕАД и член на УС
2. Андрей Живков – Председател на УС и Член на УС
3. Милко Милков – Член на УС

На основание чл.81 к, ал.2 от Закона за енергетиката и в съответствие с Устава на дружеството Надзорният съвет на ЕСО ЕАД избира отговорник по съответствието на дружеството. Отговорникът по съответствието на ЕСО ЕАД е Иво Атанасов.

Дружеството се управлява и представлява от управителния съвет.

Непосредственото, ежедневно ръководство се осъществява от изпълнителния директор, съобразно уредените от Устава на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД негови компетенции.

3. ПРЕГЛЕД СЪСТОЯНИЕТО НА ПАЗАРА

Създаването на конкурентен пазар на електрическа енергия и поетапното му въвеждане изисква системните оператори да извършват редица допълнителни дейности към дейностите по управление на електроенергийната система и поддържане и развитие на преносните мрежи.

ЕСО ЕАД администрира пазара на балансираща енергия, като сключва договори с доставчиците на балансираща енергия, които разполагат с регулируеми агрегати и участват в поддържането на баланса между производството и потреблението на ЕЕС във всеки един момент, от една страна, и с координаторите на балансиращи групи и участници на самостоятелно балансиране, които подлежат на балансиране за отклоненията от направените прогнози в деня преди доставката, от друга страна. Съгласно изискванията на ПТЕЕ, ЕСО ЕАД извършва регистрация при отделни процедури и в отделни регистри, съответно на доставчиците на балансираща енергия от първично, вторично, третично регулиране и от активирани блокове от студен резерв и координатори на балансиращи групи. Регистрите са публични на интернет страницата на ЕСО ЕАД.

ЕСО ЕАД определя всеки месец, до 10-то число необходимата разполагаемост за допълни услуги на термичните централи за следващия месец, като заплащането е съгласно утвърдените разходи за допълнителни услуги от КЕВР за съответния регуляторен период. Разполагаемостта за студен резерв се договаря чрез търгове. Разходите за разполагаемост за допълнителни услуги и студен резерв се възстановяват чрез цената за достъп, а разходите за предоставената енергия за регулиране нагоре и регулиране надолу от доставчиците на

балансираща енергия, се прехвърлят в цените за енергиен недостиг и енергиен излишък на балансирация пазар.

ЕСО ЕАД поддържа баланса между производството и потреблението, сигурността и качеството на доставките в ЕЕС като ползва балансиращата енергия, предоставена от диспечери усреднени производствени и потребяващи обекти.

Пазарните сегменти, които влияят върху резултати на ЕСО ЕАД за първо полугодие на 2017 г. са:

- Пазар на електрическа енергия;
- Пазар на балансираща енергия;
- Пазар на допълнителни услуги в т.ч. на студен резерв;
- Търгове за предоставяне на преносна способност по междусистемните електропроводи.

От 01 юни 2014 г. е въведен почасов пазар по всички сделки с електрическа енергия и еднакви условия за балансиране на стандартните, специални и комбинирани балансиращи групи. Вече три години се отчитат данни за работата на пазара в изцяло пазарни условия и среда. Със стартирането на балансирация пазар, ЕСО ЕАД определя за всеки период на сътърмант количествата, които участват в балансирането на ЕЕС, съответно и своите разходи.

Към м. юни 2017 г. са регистрирани 57 стандартни балансиращи групи, 15 специални и 14 комбинирани балансиращи групи. Броят на крайните клиенти, сменили доставчика на електрическа енергия, от стартирането на свободния пазар през 2004 г., надхвърля 49 800, като от тях 30 471 са клиенти с назначен от електроразпределителното дружество стандартизиран товаров профил. Тези клиенти са регистрирани на пазара след м. април 2016 г., когато бяха разработени и публикувани инструкциите, регламентирани в ПТЕЕ. От общия брой 18 507 са регистрирани през 2016 г. и 11 964 през първите шест месеца на 2017 г.

Клиентите с инсталирани електромери за почасово отчитане на електрическата енергия в голямата си част са регистрирани на свободния пазар и темповете при тях рязко намаляват. През 2016 г., и първите шест месеца на 2017 г., са регистрирани общо 6 174 крайни клиенти с профилно мерене.

За периода от м. януари до м. юни 2017 г., продажбите на производителите по почасови графики са както следва:

- АЕЦ Козлодуй ЕАД – 7 218 613 MWh;
- ТЕЦ Марица Изток 2 ЕАД – 3 850 326 MWh;
- ТЕЦ Бобов дол ЕАД – 773 852 MWh;
- ТЕЦ Марица 3 АД – 28 585 MWh;
- ТЕЦ Контур Глобал Марица Изток 3 АД – 2 200 783 MWh;
- ТЕЦ ЕЙ и ЕС ЗС Марица Изток 1 ЕООД – 1 593 576 MWh.

Най-големи продажби към крайни клиенти, в стандартните балансиращи групи са регистрирани от следните координатори:

- ЧЕЗ Трейд България ЕАД;
- ЕНЕРГО-ПРО Енергийни услуги ЕООД;
- ЕВН Трейдинг Саут Ийст Юръп ЕАД;

От 01 юни 2014 г., пазарът на балансираща енергия е организиран на пазарен принцип, като доставчици на балансираща енергия са всички производители с регулируеми агрегати, както и обекти на потребители, изпълнили техническите изисквания на ЕСО ЕАД.

За периода от м. януари до м. юни 2017 г., енергията за регулиране нагоре и надолу е както следва:

- Енергията за регулиране нагоре – 460 654 MWh;
- Енергията за регулиране надолу – 557 098 MWh.

Цената на балансиращата енергия се определя по механизъм, регламентиран в Правилата за търговия с електрическа енергия и методика, неразделна част от тях, обн. в ДВ, бр.39 от 09 май 2014 г., изм. и доп. бр. 90 от 20 ноември 2015 г.

Средно-месечните цени за енергиен недостиг и енергиен излишък за периода от м. януари 2017 до м. юни 2017 г. са както следва:

Месец	Енергиен недостиг, лв./MWh	Енергиен излишък, лв./MWh
януари	334,58	4,88
февруари	196,09	8,93
март	187,31	11,25
април	171,56	16,48
май	163,58	13,82
юни	165,70	17,30

Пазарът на допълнителни услуги бе в съответствие с новите регуляторни решения за ценови период 2016/2017 г., според които КЕВР фиксира размера и разходите за допълнителни услуги, както и средно-претеглената цена за студен резерв.

С решение № Ц-19/30.06.2016 г. на КЕВР размерът на допълнителните услуги бе определен на 300MW, в т.ч. 100MW за влиянието на ВЕИ. Те се разпределят между основните доставчици съобразно техническите им възможности и производствената програма.

Съгласно Заповед №Е-РД-16-202/11.05.2016г. на Министъра на икономиката и енергетиката размерът на студения резерв бе определен на средно 500 MW (450 MW от април до септември и 550 MW от октомври до март). За обезпечаване на този резерв ЕСО ЕАД организира търгове, на които бяха спечелени и договорени всичките предложени количества разполагаемост за студен резерв от „Биовет“ АД, „ТЕЦ Марица 3“ АД, „ТЕЦ Марица Изток 2“ АД, ТЕЦ „Бриkel“ (с ТГЗ), „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД и „Топлофикация Русе“ ЕАД, като с това бяха изчерпани всички възможни количества резерв, които могат да се предлагат от тези централи.

4. ОРГАНИЗАЦИОННО - УПРАВЛЕНСКА СТРУКТУРА

Действащата към момента организационно-управленска структура на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД е както следва:

На пряко подчинение на Управителния съвет са:

- Отдел „Вътрешен одит и контрол“
- Секретариат

На пряко подчинение на Изпълнителния директор са:

- Заместник изпълнителен директор
- Управление „Сигурност”
- Служител по ССИ и РКИ
- Централна лаборатория за енергетични масла.

На пряко подчинение на Заместник изпълнителен директор са:

- Управление „Правно”, в състава му се включват 3 отдела;
- Управление „Административно обслужване”, в състава му се включват 5 отдела;
- Отдел „Човешки ресурси“;
- Дирекция „Финанси и бюджет”, ръководи се от директор и зам. директори на дирекцията. В състава ѝ се включват 4 управления и 12 отдела;
- Дирекция „Пренос на ел. енергия”, ръководи се от директор и зам. директор на дирекцията. В състава ѝ се включват 3 управления, 10 отдела и 13 Мрежови експлоатационни райони на територията на страната;
- Дирекция „Централно диспечерско управление”, ръководи се от директор и зам. директор на дирекцията. В състава ѝ се включват 2 управления, 7 отдела и 4 териториални диспечерски управления;
  - Управление „Обществени поръчки“, в състава му се включват 3 отдела;
  - Управление „Логистика“, в състава му се включват 2 отдела;
  - Отдел „Координация на проекти с привлечени средства“;
  - Отдел „КЕЗБУТ“;
  - Дирекция измерване, информационни и комуникационни технологии“ ръководи се от директор и зам. директор на дирекцията. В състава ѝ се включват 3 управления и 9 отдела.

5. ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА

Организация на дейността на дирекция Централно Диспечерско Управление

Основните приоритети в дейността на дирекция ЦДУ към „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ECO) през първото полугодие на 2017 г. бяха насочени към изпълнение на задълженията, предвидени в Закона за енергетиката.

ECO е пълноправен член на Европейската организация на системните оператори за пренос на електроенергия (ENTSO-E) и осъществява синхронната работа с останалите ЕЕС от Европа в съответствие с "Operation Handbook" на ENTSO-E въз основа на принципите на взаимната изгода, солидарност и взаимна помощ при аварийни ситуации за гарантиране на сигурно, качествено и ефективно снабдяване на потребителите с електрическа енергия.

Дирекция ЦДУ осъществява централизирано оперативно управление, контрол и координиране на режимите на ЕЕС, съвместната паралелна работа с електроенергийните системи на другите страни от континентална Европа и организира търговете за преносни способности по междусистемните електропроводи. Координирано с ЦДУ, в страната работят четири териториални диспечерски управления (ТДУ), които управляват ЕЕС на своята територия.

Дирекция ЦДУ осъществява дейностите по управление на ЕЕС, съгласно възложените чрез Закона за енергетика задължения за координиране, планиране и управление работата на ЕЕС.

По- подробно тези дейности се регламентират в Наредба за условията и реда, при които се осъществява дейността на операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи, както и на оперативния дежурен персонал от електроенергийните обекти и електрическите уредби на потребителите; Правила за управление на електроенергийната система; Правила за търговия с електрическа енергия; Правила за условията и реда за достъп до електропреносната и електроразпределителните мрежи.

Основните задачи, които се изпълняват, са:

- управление на ЕЕС в реално време;
- поддържане на баланса между производство и потребление на електроенергия в страната и планираните обменни мощности с ЕЕС на съседните страни;
- централизирано деноночно регулиране на напреженията в преносната мрежа при минимални загуби на активна енергия при пренос и трансформация;
- планиране работата на ЕЕС, развитието на преносната мрежа и производствените мощности;
- оценка на сигурността и прогнозиране на ограниченията;
- настройки, проверки и анализ действието на релайните защици и противоаварийните автоматики в обектите от системно значение;
- определяне изискванията към регулиращите и управляващите системи на производителите от системно значение и организиране на системни изпитания;
- поддържане и изпълнение на защищен план и план за възстановяване;
- обмен на данни с другите системни оператори;
- краткосрочно прогнозиране на технологичните разходи в електропреносната мрежа и планирането им на месечна и годишна база;
- организиране на търгове за преносни способности;
- осигуряване на технически условия и реализация на плановите графици за пренос на договорени количества електроенергия между участниците на пазара;
- отчитане и съгласуване на реализираните обмени с електроенергия между българската ЕЕС и ЕЕС на съседни държави;
- определяне на техническите изисквания и условия за присъединяване на ползвателите на електропреносната мрежа;
- координиране годишна ремонтна програма на мрежа 400kV и 220kV на ЕЕС на България;
- координиране ремонтната програма на междусистемните електропроводи с останалите оператори от югоизточна Европа;
- предоставяне на информация за състоянието, работата на ЕЕС на всички заинтересовани страни и институции.

1. Оперативно управление на ЕЕС, електрически и енергийни режими

Централизирано оперативно управление на ЕЕС, включва:

- регулиране на честотата и обменните мощности;
- регулиране на напреженията в преносната мрежа;
- оперативни превключвания за промяна конфигурацията на електрическата мрежа;
- координация на паралелната работа на ЕЕС на България с другите ЕЕС от електроенергийното обединение на ENTSO-E;
- противоаварийно управление на ЕЕС;
- възстановяване на устойчивата паралелна работа на ЕЕС след системни аварии;
- осигуряване равнопоставеност на ползвателите при достъпа им до преносната мрежа, като се спазват изискванията за качество на електрическата енергия;

За изпълнение на посочените по-горе системни услуги, се организира предоставянето на допълнителни услуги от ползвателите на електропреносната мрежа:

- резерв за първично регулиране на честотата;
- резерв за вторично регулиране на честотата и обменните мощности;
- въртящ и студен резерв за третично регулиране.

Режимите на работа на ЕЕС на България се основават на принципите за гарантиране сигурното, безопасно и ефективно функциониране на електроенергийната система, непрекъснатостта на снабдяването на потребителите с електрическа енергия, изпълнение изискванията на ENTSO-E и правилата за управление на електроенергийната система, при минимални загуби на активна енергия при пренос и трансформация.

Непрекъснато се контролира работата на управляващите и регулиращите системи в електрическите централи и системните автоматики в подстанциите. Периодично се организират и провеждат системни изпитания за проверка готовността на електрическите централи да предоставят допълнителни услуги и изпълнение на защитния план и плана за възстановяване.

Участието в регулирането на напреженията е задължение на всички производители на електрическа енергия, присъединени към преносната мрежа, в съответствие с изискванията на ПУЕЕС и техническите възможности на генериращите средства.

Участието в противоаварийното управление на ЕЕС е задължение на всички ползватели на електрическата мрежа, в съответствие с изискванията на Защитния план и Плана за възстановяване на ЕЕС. В началото на 2017г. бе завършен и разпространен към всички заинтересовани ползватели на електропреносната мрежа новия План за възстановяване на ЕЕС след тежки аварии. Въз основа на него се актуализират местните инструкции, процедури и планове за действие на оперативния персонал в енергийните обекти.

През март 2017г. бе завършена работата по възстановяване на системата за автоматизирано управление на кондензаторните батерии 110kV в п/ст „Бургас“, на основата на съвременен контролер REC670. Цялата дейност по възстановяването бе извършена със собствени сили, от специалисти на отдел "Електрически режими" и релейчици на МЕР "Бургас". Поетапно, настройките на рехабилитираната система за автоматизирано управление на кондензаторните батерии в п/ст „Бургас“ бяха координирани с настройките на новите синхронни компресори в Лукойл Нефтохим Бургас.

2. Прогнозиране на електрическите товари, планиране на генериращите мощности и режима на работа на електроенергийната система

ЦДУ планира средносрочно и дългосрочно развитие на производствената подсистема и на електропреносната мрежа.

Планирането работата на ЕЕС е една от най-обемистите и отговорни дейности и включва:

- годишни разполагаемости и годишните престои на производствените агрегати по критерий за максимална надеждност и равномерна месечна адекватност и програма за общата разполагаемост и окончателната ремонтна програма, договорени с производителите на електроенергия;

- определяне състава на агрегатите в ЕЕС за следващия ден/дни на база търговските графики, необходимите допълнителни услуги, прогнозите за производство от ВЕИ и почасовия товар, въз основа на които се определя състава на агрегатите в ЕЕС за следващия ден/дни;

- планиране на студен резерв, резерв за първично, вторично и за третично регулиране и неговото използване;
- разполагаема пропускателна способност (NTC) по междусистемните електропроводи, във връзка с обмена на електроенергия с останалите страни от зоната на континентална Европа.

През първата половина на 2017г. бе изготвен от ЕСО ЕАД и предаден на КЕВР новия "План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2017-2026г."

При присъединяване на потребители, производители и обекти на разпределителните предприятия към преносната електрическа мрежа, ЦДУ участва в определяне изискванията и начина за присъединяване.

При изграждане на обекти със значителна мощност или при промени в конфигурацията на електропреносната мрежа, в ЦДУ се изследва потокоразпределението, статичната и динамичната устойчивост, граничните режими и изискванията към управляващите системи.

Размерът на допълнителната услуга "първично регулиране" се планира въз основа на задълженията, определени от подгрупата "System Frequency" при "System Operations Committee" на ENTSO-E.

Поддържането на напреженията в електропреносната мрежа в допустимите граници гарантира сигурната и безопасна работа на ЕЕС, техническите и икономическите характеристики на електрическите съоръжения, устойчивата работа на синхронните генератори и е условие за намаляване загубите при пренос и трансформация на електрическата енергия. Регулирането на напреженията се извършва централизирано чрез "График по напрежение", който се разработва, задава и контролира ежемесечно от ЦДУ.

Съществена част от планирането режима на работа на преносната електрическа мрежа, е подготовката на "Годишна ремонтна програма на мрежа 400 kV и 220 kV на ЕЕС на България".

Координиране ремонтната програма на междусистемните електропроводи от системните оператори от югоизточна Европа се осъществява от работна група "Annual Maintenance Schedule". Тази група изработка и съгласува ремонтната програма на междусистемните и някои основни вътрешни електропроводи за година-напред, в съответствие с "Policy 4" от "Operation Handbook" на ENTSO-E. Членове на работна група "Annual Maintenance Schedule" са представителите на системните оператори на България, Румъния, Сърбия, Черна гора, Македония, Албания, Гърция, Босна и Херцеговина, Косово, Хърватия, Унгария и Турция. Текущият координатор на групата се избира на ротационен принцип, като за 2017г. е системния оператор на Македония.

Оценка за очакваното максимално натоварване на ЕЕС, тесните места в преносната електрическа мрежа при нормални и ремонтни схеми и възможностите за регулиране на напреженията в допустимите граници с наличните технически средства се осъществява чрез планиране на зимен максимален режим. Той се изготвя от ЦДУ на базата на перспективен модел, включващ прогнозния баланс на генериращите мощности и снетите товари от контролните дни. Въз основа на този режим, се предлагат мероприятия за увеличаване преносната способност на електрическата мрежа и избягване на тесните места в нея.

За оценка сигурността и планиране режима на работа на преносната електрическа мрежа се използват изчислителни модели, като ежедневно се събира и обработва информация, както в рамките на ЦДУ, така и в рамките на ENTSO-E, съгласно процедурата за ежедневно прогнозиране на ограниченията в ЕЕС ден напред (DACP - Day Ahead Congestion Forecast). Като резултат от процедурата, се получава актуален модел за потокоразпределение,

отразяващ състоянието на съседните и на Българската ЕЕС, който съдържа – топология, товар и генерация. Въз основа на този модел, се извършва ежедневна проверка на сигурността на работата на ЕЕС и спазването на критерия “n-1”. Отделно се изготвят по 24 прогнозни модели (forecast) на българската ЕЕС за следващ ден, които се изпращат на сървъра на ETRANS в Laufenburg (Swissgrid - Switzerland).

3. Междусистемни обмени

ЦДУ събира графиците за междусистемен обмен (така наречените „външни графици“) на търговските участници, въз основа на които изготвя почасов график на презграничните обмени за контролната зона България и ги съгласува със системните оператори на съседните контролни зони (Румъния, Сърбия, Македония, Гърция и Турция).

ЦДУ изготвя и предоставя на координационен център Север в Brauweiler (Ampriion GmbH) съгласувани с други контролни зони и блокове графици за почасови, обмени на електроенергия (внос и/или износ), контролира изпълнението на техническите условия по подписаните търговски, нетърговски, двустранни и многострани договори за продажба и обмен на електроенергия.

ЦДУ отчита, контролира и съгласува физическите часови, денонощи и месечни обмени на електроенергия по всички междусистемни електропроводи (на държавна граница), със съответните системни оператори. Пресмята извънплановите обмени на електроенергия на българската ЕЕС при паралелна работа към синхронната зона на континентална Европа и изчислява и проверява компенсационните графици (програми) за тяхното компенсиране.

Дейностите по съгласуване на графиците за междусистемен обмен, отчитането на физическите обмени с електроенергия и изчисляването на „неумишлените отклонения“ се извършват в съответствие с "Policy 2" (Scheduling and Accounting) от "Operation Handbook" на ENTSO-E и Правилата за търговия с електрическа енергия.

По данни от средствата за измерване и приведени към граница внос/износ на електроенергия за първото полугодие на 2017 г. в българската ЕЕС са постъпили 2 152 046 MWh електроенергия от съседните ЕЕС, а са изнесени 4 308 582 MWh.

Съгласуванияят и деклариран търговски износ на електроенергия от България (електроенергия произведена в България и/или закупена от българския електроенергиен пазар), осъществен от търговските участници за първото полугодие на 2017 г. е 2 298 403 MWh, което представлява намаление с 15 % в сравнение с първото полугодие на 2016 г., когато този износ е бил 2 689 608 MWh.

4. Търгове за преносни способности

През първото полугодие на 2017 г. ЕСО ЕАД проведе тръжни процедури за разпределение и предоставяне на преносна способност за търговски обмени по междусистемните сечения на българската ЕЕС с ЕЕС на Румъния, Сърбия, Гърция, Македония и Турция.

Бяха организирани и проведени търгове, съгласно общи тръжни правила на българо-румънска, българо-гръцка и българо-сръбска граница, и за 50% от съгласуваните преносни способности за търговски обмени на българо-македонска и българо-турска граница.

На българо-румънска граница ЕСО ЕАД проведе дневните търгове за 100% от съгласуваната преносна способност за търговски обмени, а Transelectrica (Румъния) проведе годишните и месечните търгове. На българо-гръцка граница, дружеството провежда месечни търгове за 100% от съгласуваната преносна способност за търговски обмени, а ИРТО (Гърция) провежда годишните и дневните търгове, както и администрира вторичния пазар за прехвърляне на

ТПП. На българо-сръбска граница дружеството проведе годишните и месечните търгове, а EMS (Сърбия) проведе дневните търгове.

През първото полугодие на 2017 г. ECO ЕАД проведе и дневни търгове за неразпределени, неизползвани, върнати или отнети търговски права за пренос (ТПП) за междусистемните сечения с Македония и Турция.

За първото полугодие на 2017 г. приходите на дружеството от дейността „търгове за преносна способност“ вълизат приблизително на 19,2 млн. лв. (без ДДС), което представлява намаление с 10,2 млн. лв. спрямо първото полугодие на 2016 г.

5. Релейна защита

Постоянни задачи на отдел РЗА

Ежедневно се извършват следните дейности:

1. Ежедневен анализ на действието на релайните защиты и автоматики по време на аварийните изключвания в ЕЕС и предприемане на адекватни действия;
2. Обработка на данни и попълване архива с електрическите параметри на първичните съоръжения (над 35 електропровода 110, 220 и 400 kV) и съответно актуализиране на банката данни за програмния комплекс ASYM WIN в съответствие с развитието на ЕЕС. За изготвяне на 10-годишния план за развитие на ЕЕС бяха подгответи данни и моделирани новите първични съоръжения, за да се изчислят токовете на къси съединения в различни режимни и схемни конфигурации за оценка на изключвателната способност на прекъсвачите в критични за системата обекти.
3. Оказване на методическо ръководство и експертна помощ на специалистите работещи в сектори „РЗА и ТМ“ на МЕР и МЕПР на ECO ЕАД, както и на специалисти от външни фирми работещи по различни проекти в ЕЕС. През първите шест месеца на 2017 г. специалистите от отдел РЗА осъществиха детайлен качествен и технически контрол на голям брой проекти (над 10) за релайнни защити и вторична комутация, които се изготвят от външни фирми и от отдел „Проектиране“ на ECO ЕАД.
4. Ежемесечна работа във връзка с постоянните технически съвети за присъединяване на обекти на производители и консуматори към мрежа ВН и СН.

Определяне настройки на РЗА в електропреносната мрежа

През първите шест месеца от 2017 г. беше извършена работа по определяне настройки на РЗА и издадени съответните заповеди за над 31 обекта (подстанции) в мрежа 110 kV и 3 обекта в мрежа 400 kV във връзка с едновременно протичащи инвестиционни дейности за модернизация и развитие на ЕЕС.

Ръководство и пряко участие при въвеждането в експлоатация на нови цифрови релайнни защити в обекти от ЕЕС

През първото полугодие на 2017 г. специалистите от отдел РЗА са работили в 4 обекта от ЕЕС по настройка, конфигуриране, тестване и въвеждане в експлоатация на цифрови релайнни защити на присъединения и 3 системи за ДЗШ в п/с „Мизия“, п/с „Благоевград“, п/с „Столник“, п/с „Алеко“, п/с „Баня“ и п/с „Казанлък“

Подготвена беше техническа документация за провеждане на открита процедура за доставка през 2018 г. на релайнни защити за подстанции 110kV и 400kV, както и беше взето участие в провеждането открита процедура за доставка на устройства за проверка на релайнни защити.

Изчислителни средства и поддържане на актуална база данни на отдел РЗА

След проведени детайлни проверки на точността на изчислените данни и функционалността на отделните изчислителни модули и съответно изготвяне на конкретни предложения за отстраняване на забелязаните грешки и подобряване на функционалността на програмния продукт, беше окончателно приет за експлоатация от ЕСО-ЕАД програмния продукт „Специализиран софтуер за изчисляване на настройки и създаване на база данни за релейни защити в ЕЕС – NEPLAN 360“.

Реализирани приходи

За изчисляване настройки на релейни защити възложени от външни организации и определяне на токовете на късо съединение за оразмеряване на първични съоръжения, извършени от отдела, през първото полугодие на 2017 г. в ЕСО ЕАД са постъпили 20 066,68 лева без ДДС.

6. Управление на ЕЕС в реално време

Управлението на ЕЕС в реално време включва:

- регулиране на честотата и обменните мощности;
- регулиране на напрежението и реактивните мощности;
- оперативни превключвания за промяна конфигурацията на електрическата мрежа;
- координация на паралелната работа на ЕЕС на България с другите ЕЕС от електроенергийното обединение на ENTSO-E.
- противоаварийно управление на ЕЕС;
- възстановяване устойчивата паралелна работа на ЕЕС след системни аварии.

В края на всеки ден се извършва оперативен анализ и регистрация на режимните показатели на ЕЕС.

В рамките на ENTSO-E, всяко тримесечие се изготвя доклад, в който се оценява работата на отделните контролни блокове по критерии: системна грешка за час (ACE) при нормална работа и смущения в системата, отклонения на честотата и междусистемните обмени от зададения график.

Оперативният персонал на ЦДУ и ТДУ използва модерна управляваща инфраструктура, включваща диспечерска управляваща система за реално време, телекомуникации и телемеханика в централите и подстанциите, които образуват автоматизираната система за диспечерско управление (АСДУ).

През първата половина на 2017 г. продължи усъвършенстването и адаптирането на въведената през 2012 г. SCADA/EMS система в ЦДУ към промените в ЕЕС и към промените в регуляторната рамка за либерализирания пазар на електроенергия. Продължи адаптирането и разширението на телекомуникационните възможности на SCADA/EMS в ТДУ. Базите на оперативните системи за ЦДУ и ТДУ бяха разширени с всички рехабилитирани и ново въведени в експлоатация обекти, присъединени към преносната мрежа на Р. България.

В изпълнение на изискванията на Наредба ЕРД-16-301/30.06.2015 г. в SCADA/EMS продължи въвеждането на телениформация за технологичните параметри от производители с комбинирано производство и използването на специализирания софтуер за наблюдение на високоефективното производство, разработен в ЦДУ.

Също така продължи експлоатацията на общоевропейската система за обмен на информация в реално време между диспечерските пунктове – EAS (ENTSO-E wide Awareness System). Под наблюдението на специалисти от отдел „ОИУС“ бяха проведени два теста за работа със системата от диспечерите в ЦДУ.

Приключи изпълнението на договора по модернизация на дисплейните стени в ЦДУ и ТДУ. Приключиха дейностите по изпълнението на договора за доставка на диспечерска тренажорна система.

През първите шест месеца започнаха дейностите по изпълнението на договор „МОДЕРНИЗАЦИЯ НА СИСТЕМАТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И УПРАВЛЕНИЕ (SCADA/EMS) НА ТДУ ЗАПАД, ТДУ ИЗТОК, ТДУ СЕВЕР И ТДУ ЮГ“. До момента е уточнена функционалната спецификация на системата, хардуера и параметрите на базите данни от работещата в момента система за миграране.

През първите шест месеца беше сключен договор за „Доставка, монтаж и въвеждане в експлоатация на системи за наблюдение, контрол и управление (SCADA) на четири опорни пункта за управление на подстанции“ като дейностите по него ще започнат през второ шестмесечие на годината след извършване на авансово плащане към изпълнителя от страна на съфинансиращата институция, а именно ЕБВР.

7. Телекомуникационна мрежа, телемеханика и системи за автоматизация и управление на подстанции и непрекъсваемо захранване на апаратура за АСДУ

Телекомуникации

Телекомуникационната мрежа има сложна инфраструктура, обхващаща територията на цялата страна и включва устройства с различно предназначение и функционалност:

- Опорна телекомуникационна мрежа по оптични влакна, свързваща над 100 устройства за пренос;
- Мрежа за достъп, включваща над 100 устройства за достъп;
- Над 300 устройства за пренос на команди за ускорение на релейни защити, част от които с разширени функции за пренос и на глас и данни;
- Радиорелейни мрежи тип „точка-точка“ и „точка-много точки“ в района на София;
- Класически PLC канали – над 450 с над 900 терминала от различни модели и поколения;
- Над 200 телефонни централи от различни модели и поколения;
- Система за наблюдение ACOL (Automatic Cut Off line) на качеството и целостта на оптичните трасета.

Напречните връзки в опорната мрежа, дават възможност за резервиране пътищата на информационни потоци между различните точки.

Така изградената интегрирана телекомуникационна мрежа осигурява необходимата свързаност за пренос на глас, данни и образ за оперативни, технологични/производствени и административни нужди между звената от структурите на ЕСО и НЕК, както и необходимата трансгранична свързаност между ЦДУ и диспечерските пунктове на енергийните системи на другите държави.

Телекомуникационната мрежа е основната среда, осигуряваща свързаността на системите, използвани за целите на:

- оперативното управление на ЕЕС;
- пренос на команди за ускоряване действието на релейни защити и пренос на команди за противоаварийна автоматика;
- осигуряване на WAN свързаност както между локалните мрежи на ЦДУ и ТДУ.

През първо полугодие на 2017 г., дейностите в частта телекомуникации включваха основно:

- Телекомуникационната мрежа в ТДУ „Изток“ е разширена с доставка и въвеждане в експлоатация на PDH мултиплексори, с което е увеличен ресурса за пренос на телевинформация и осигурена възможност за ползване на по-висока скорост при подобрено качество на комуникационните линии от „Добруджанския пръстен“ към SCADA/EMS на ТДУ „Изток“.
- Подобрена е структурата на диспечерската телефонна мрежа, като се ползват изградените нови телекомуникационни E1 и ЕиМ линии за изграждане на нови напречни връзки между ЦАТЦ
- Проведени са процедури на обществени поръчки и са сключени договори за доставка на модули за разширение и за ремонт на модули на устройства от опорната телекомуникационна мрежа.
- Проведена е процедура и е избран изпълнител на обществена поръчка за доставка на телекомуникационна апаратура с функции за пренос на команди за ускоряване действие на релайните защищи.

Телемеханика и системи за автоматизация на подстанции

Телемехниката и системи за автоматизация на подстанции осигуряват наблюдаемост на обекта, приемане, обработване и предаване към диспечерския пункт в реално време на телевинформация: телиизмервания (ТИ), телесигнализации (ТС), показания на електромери (телефроене ТБр), стъпала на янсенови регулатори и получаване и изпълняване на команди за телеуправление (ТУ) и телерегулиране (ТР).

През първо полугодие на 2017 г., дейностите в частта телемеханика и системи за автоматизация на подстанции включваха основно:

- Завършено е въвеждането в експлоатация на системи за автоматизация (за уредби 110kV) в п/ст „Банкя“ и п/ст „Варна Север“;
- Конфигурират се устройства, които до края на годината ще трябва да се монтират и въведат в експлоатация като част от системи за автоматизация;
- Работи се по изграждане на телемеханични системи в п/ст „Асеновград“, п/ст „Попинци“, п/ст „Камено“, п/ст „Тополовград“, п/ст „Борово“ и п/ст „Трявна“.
- Доставени и монтирани са телемеханични системи, като са подменени системи, които не поддържат стандартни протоколи за обмен на телевинформация;
- Подменени са измервателни преобразователи за активна и реактивна мощност, ток, напрежение и честота, като са подменяни преобразуватели които не осигуряват телиизмерване с нормирания клас на точност;
- Доставка и монтаж на 1 брой автоматична метеорологична станция (AMC), която ще е инсталрирана на територията на п/ст Смолян;
- Доставка и монтаж на 2 броя комбинирани ултразвукови сензори за скорост и посока на вятъра, с които бяха заменени намиращите се в момента в експлоатация сензори от въртящ механичен тип на автоматичните ветромерни станции в п/ст „Каварна“ и п/ст „Шабла“;
- Инсталриране на демонтирани от п/ст Каварна и п/ст Шабла сензори от механичен тип за скорост и посока на вятъра съответно в п/ст Варна и п/ст Дулово;
- Преместване на съществуваща автоматична метеостанция от п/ст „Банско“ в п/ст „Златица“.
- Обезпечена е следгаранционната поддръжка и разширението на телемеханичната апаратура.

Непрекъсваемо захранване на апаратура за АСДУ

За нуждите от ел. захранване на апаратурата, изграждаща автоматизираната система за диспечерско управление (АСДУ) се осигурява непрекъсваемо захранване, с което процесът на изпращане и получаване на информацията в „реално време“ между диспечерските пунктове и обектите не се прекъсва.

През първо полугодие на 2017г., дейностите в частта непрекъсваемо захранване на апаратура за АСДУ включваха основно:

- Доставени са токоизправители за осигуряването на резервираното захранване 48VDC на апаратура за АСДУ;
- Доставени са UPS за осигуряването на резервираното захранване 230VAC на апаратура за АСДУ;
- Подменени са акумулаторни батерии на UPS 230VAC и на токоизправители 48VDC;
- Проведена е процедура и е избран изпълнител на обществена поръчка за доставка на инвертори 230VAC.

Изграждане на оптична инфраструктура

На ЦДУ са възложени част от дейностите по разширение на оптичната инфраструктура, изградена в по-голямата си част с мълниезащитни въжета на електропроводи В.Н., в които има вградени оптични влакна (OPGW) и подземни оптични кабели (OPUG) в градски трасета и на територията на подстанциите.

През първо полугодие на 2017г., дейностите в частта непрекъсваемо изграждане на оптична инфраструктура включваха основно:

- Завършен е монтажът на OPGW на ВЛ 110kV „Жерково“, ВЛ 110kV „Рачо“, ВЛ 110kV „Космос“ и ВЛ 110kV „Дон/Скобелев“;
- След проведена процедура на обществена поръчка е склучен договор и е изгotten работен проект за монтаж на OPGW на ВЛ 110kV „Кубратово“
- След проведена процедура на обществена поръчка е склучен договор за изграждане на оптична свързаност от ЦДУ до п/ст „Военна рампа“.

Организация на дейността на Дирекция "Пренос на електрическа енергия"

Дирекция "Пренос на електрическа енергия" извършва дейностите по разширение, реконструкция, модернизация, експлоатация, поддръжка и осигуряване на надеждното функциониране на електропреносната мрежа, включително наличието на всички необходими допълнителни услуги, поддържане и развитие на спомагателни мрежи, ремонтни дейности и услуги в областта на енергетиката.

1. Електропроводи

ЕСО ЕАД обслужва електропроводни линии с обща дължина от 15 235,96 км, в това число електропроводи 400 kV – 2 571,4 км, 220 kV – 2 704,2 км и 110 kV – 9 960,36 км.

Съгласно приетата инвестиционна програма на ЕСО ЕАД през I-во полугодие на 2017 г. са извършени инвестиционни дейности по следните електропроводни линии:

Електропроводи от обиц европейски интерес:

- ВЛ 400 kV "Пловдив - МИ" ПО "ГРАНТ 036 А"
- ВЛ 400 kV „МИ - МИ 3“
- ВЛ 400 kV „МИ – Бургас“
- ВЛ 400 kV „Марица Изток“ – „Неа Санта“
- ВЛ 400 kV „Добруджа“ – „Бургас“

Реконструкция и изграждане на нови ВЛ:

- Реконструкция на следните ВЛ: 110 kV „Бучино“, 110 kV „Фенер“, 110 kV „Божур“, 110 kV „Преспа“, 110 kV „Чая“, 110 kV „Аспарухов вал“, 110 kV „Калитиново“, 110 kV „Юнга-Извор“, 220 kV „Шипка“.

Ремонтни дейности.

През първо полугодие на 2017 г. са извършени ремонтни дейности по електропроводни линии, състоящи се в подмяна на: стълбове, проводници, обтяжки и строително монтажни дейности.

2. Електрически подстанции

ESCO ЕАД обслужва 297 електрически подстанции в това число: подстанции 400/220/110 kV – 8 бр., подстанции 400/110 kV – 7 бр., 220/110 kV – 16 бр., възлови станции 400 kV – 1 бр., 110 kV – 4 бр., повишаваща подстанция – 1 бр. и 260 броя понижаващи подстанции 110/Ср.Н.

Съгласно приетата инвестиционна програма на ЕСО ЕАД през I-во полугодие на 2017 г. са извършени инвестиционни дейности на следните електрически подстанции:

Реконструкция и изграждане на нови подстанции:

- п/ст „Марица изток“ 400/220/110 kV – Реконструкция на ОРУ 110 kV
- п/ст „Марица изток“ 400/220/110 kV – Въвеждане на АТ 401 и изграждане на пожарогасене
- п/ст „Марек“ 110/20 kV - Реконструкция на ОРУ 110 kV
- п/ст „Добруджа“ 400/220/110 kV - Реконструкция на ОРУ 110 kV с подмяна на съоръжения
- п/ст „Добруджа“ 400/220/110 kV – изграждане пожарогасителна инсталация
- п/ст „Златица“ - монтаж на разединители за превключване на еднофазни трансформатори 400/110 kV
- п/ст „Банско“ - подмяна силов трансформатор 25 MVA с 40/50 MVA
- Доставка и монтаж на релейни защити и локални контролери към система за дистанционно управление на обекти п/ст Варна Север
- Доставка и монтаж на релейни защити и локални контролери към система за дистанционно управление на обекти п/ст Банкя
- п/ст „Карнобат“ - реконструкция на ОРУ 110 kV, инженеринг с подмяна на електромеханични релейни защити в ОРУ 110 kV
- п/ст „Хелиос“ - Монтаж на СТ 50 MVA
- Реконструкция и разширение на ОРУ 110 kV в п/ст „Пещера“
- п/ст „Раковски“ - подмяна на силови трансформатори - 2 бр.

Ремонтни дейности.

През I-во полугодие на 2017 г. са извършени ремонтни дейности, състоящи се в:

- Основен ремонт на прекъсвачи тип ММО
- Монтаж на измервателни трансформатори в уредби Ср.Н.
- Ремонт на ЗРУ 20 kV в п/ст „Долни Дъбник“
- Подмяна стоманено бетони портали в п/ст „Габрово“
- Подмяна моторни задвижвания на разединители 110 kV
- Ремонт ОРУ 110 kV - фундаменти и портали на изводи и обходна шинна система с подмяна ошиновка в п/ст „Варна Запад“
- Подмяна на командни шкафове в ОРУ 110 kV
- Ретрофит на КРУ 20 kV в п/ст „Малко Търново“
- Ремонт релейни табла 400 kV и 110 kV с подмяна на релейни защиты
- Ремонт на командни табла „Централна сигнализация“
- Ремонт командни табла за собствени нужди, постоянно и променливо напрежение

Организация на дейността на Дирекция „ИИКТ“

Дирекция ИИКТ извърпва цялостна поддръжка на измервателните системи, осигуряване на комуникационната свързаност, поддръжка и развитие на софтуерни системи за обработка и валидиране на данни, както и отговаря за цялостната софтуерна и хардуерна обезпеченост на дружеството.

През първо полугодие на 2017 г. основно се извършиха разработки и оптимизации на ИКТ инфраструктурата със собствени сили. Успешно беше извършено обновяване на системата SAP R/3 и пренасянето ѝ от морално остатяла платформа HP-UX към съвременна Linux базирана дистрибуция. Също така беше разработен със собствени сили нов WEB портал на дружеството представлящ нова и съвременна визия в интернет пространството. В процес на окончателни тестове е и нова единна система за съхранение и обработка на данни от измерването на електрическа енергия.

Разработен е интегриран софтуерен модул на SAP с деловодните системи, за следене изпълнението на склучените договори. Разработката е изцяло от служители на дирекция ИИКТ, като не са ползвани външни ресурси.

Със собствени сили бяха реорганизирани, с цел оптимизация, всички виртуални сървърни ресурси, налични в дружеството. Оптимизацията обхвата всички виртуализационни платформи с оглед на тяхното оптимално използване от гледна точка на функционалност и производителност.

С оглед оптимизация и подобряване комуникационните решения, обхващащи районите в страната – МЕР/ПЕПР и т.н., бяха преработени техническите решения на свързаност. Реорганизацията бе извършена само от специалисти към дирекцията

През първо полугодие на 2017 г. бе извършена подмяна на 1000 броя електромери за търговско отчитане на електрическа енергия на присъединени към електропреносната мрежа клиенти и производители. С монтажа на тези електромери и интегрирането им към новата система за дистанционен отчет се постига цялостна система за измерване, съответстваща на съвременните изисквания за търговско измерване на електрическа енергия, с цел осигуряване нуждите от данни на по-кратък отчетен период за целите на изключително бързо развиващия се енергиен пазар.

Организация на дейността на Дирекция „Финанси и бюджет“

През първо полугодие на 2017 г. Дирекция „Финанси и бюджет“ ръководи, контролира и координира дейностите в изпълнение на:

- Икономическата и финансовата дейност на дружеството;
- Цялостната счетоводна отчетност на дружеството в съответствие с изискванията на МСС, МСФО и Закона за счетоводството;
- Отчетността на финансовите, разчетните и кредитни операции;
- Планиране и управление на финансовите ресурси, паричният оборот, кредитирането и валутните операции на дружеството;
- Изготвяне на анализ и участие в процеса по оценка и управлението на финансовия рисък на дружеството;
- Деятността по изготвяне на икономически анализи на финансово-стопанската дейност на дружеството с цел разкриване на вътрешни резерви, предотвратяване на загуби, разхищения, злоупотреби и др.;
- Осигуряване на необходимите за стопанската дейност на дружеството финансови средства и рационалното им изразходване;
- Срочно и качествено изготвяне и изпълнение на бизнес програмата и бюджета на дружеството;
- Изготвяне на заявление за утвърждаване на нови цени по лицензията за новия регуляторен период, включващо финансово отчетна и прогнозна информация за дейността на дружеството по образци на Комисията за енергийно и водно регулиране;
- Администриране на сделки с електрическа енергия и пазара на балансираща енергия;
- Поддържане регистри на търговските участници, координаторите на балансиращи групи и доставчиците на балансираща енергия;
- Регистриране и архивиране на склучените от ЕСО ЕАД договори;
- Финансов контролинг на договорите от проведени обществени поръчки по реда на ЗОП и договори за присъединяване към електропреносната мрежа, договорите за мрежови услуги, сделките със системни услуги, балансираща енергия, търговски права за пренос и международни споразумения.

В управление „Финансов контролинг“ се извършва постоянен контрол, свързан с текущите вземания на дружеството от клиенти, както и финансов контролинг преди плащане, относно изпълнението на разпоредбите на конкретния договор и необходимостта за начисляване на неустойки/санкции към доставчици на ЕСО ЕАД. Правят се предложения за предприемане на конкретни действия по възникналите проблеми при забава на плащания от дължници на ЕСО ЕАД. Също така се осъществява контрол относно размера и срока на обезпеченията по договорите, склучвани в ЕСО ЕАД.

Отдел „Контрол на договори от обществени поръчки и присъединяване“:

В периода 01.01.2017-30.06.2017 г. в „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД има 490 действащи договори, склучени по реда на Закона за обществени поръчки. За изпълнението на дейностите по договорите са извършени плащания общо за 29 289,72 хил. лв., като от тях за:

• Доставки	= 5 489,64 хил. лв.
• Строителство	= 14 745,04 хил. лв.
• Услуги	= 9 055,04 хил. лв.

ИЗВЪРШЕНИ РАЗХОДИ ПО ДОГОВОРИ, СКЛЮЧЕНИ ПО РЕДА НА ЗОП ЗА
 ПЪРВО ПОЛУГОДИЕ НА 2017 Г.

След извършен финансов контролинг преди извършване на плащанията, относно спазване на клаузите по изпълнение на договорите, за отчетния период, има начислени неустойки по договорите, сключени в ЦУ на ЕСО ЕАД на стойност 74, 144 хил. лв.

Отдел „Контрол на договори за мрежови услуги“:

- За първото полугодие на 2017 г. поради забавени плащания са частично/пълно усвоени предоставените по договорите за достъп и пренос обезпечения на 15 /петнадесет/ дружества. Общата сума на усвоените депозити е в размер на 204 471,70 лв., като същите са възстановени до изискуемите размери.
  - Начислените лихви за забава при плащане на фактури за достъп, пренос и реактивна енергия са в размер на 335 589,91 лв., от които 335 074,02 лв. са ефективно събрани.
  - Сключени са 9 договора за достъп и пренос.

Отдел „Контрол на сделки със системни услуги, балансираща енергия и международни споразумения“:

- За първото полугодие на 2017 г. са сключени четири споразумения за разсрочване на големи задължения за балансираща енергия. Ефективно са събрани лихви в размер на 14 846,48 лева. Общийят размер на лихвите за балансираща енергия, които са събрани ефективно за първото полугодие на 2017 г. от всички клиенти е 80 627,75 лева.
  - За първото полугодие на 2017 г. са събрани ефективно лихви за забава при плащане на ТПП в общ размер на 4 608,82 лева.

Отдел „Регистър и архив на договори“:

За първото шестмесечие в отдела са регистрирани договори по вид, както следва:

- Договори за балансиране – 8 броя;
- Договори за предоставяне достъп до електропреносната мрежа – 5 броя;
- Договори за пренос на електрическа енергия – 4 броя;
- Договори за присъединяване – 27 броя;
- Договори за обезпечаване дейността на ЦУ, дирекция ПЕЕ и дирекция ЦДУ – 121 броя;

- Възлагателни писма – 11 броя.

В областта на привличането на средства от европейски фондове и програми за изпълнение на проекти, залегнали в бизнес програмата на ЕСО ЕАД и плана за развитие на електропреносната мрежа на Р България, през първото полугодие на 2017 година е реализирано следното:

Национален план за инвестиции

Внесена е пълна документация и заявления в Министерство на енергетиката за възстановяване на средства от специалната сметка „Националния план за инвестиции“ за изпълнение на:

- Проект BG-\$-0148 „Електропровод 110 кV „Магура“ - „Видбол“, разделен на отделни стълбове с инвестиция в размер на 3 311 841,49 лева и
- Проект BG-\$-0134 „Разкъсване на електропровод „Вит“ 220 кV в подстанция „Плевен 1“ с инвестиция в размер на 1 469 452,84 лева.

Програма Хоризонт 2020 на ЕС

Внесени и одобрени за финансиране са два проекта със средства от програмата с участието на ЕСО ЕАД, както следва:

- „Интегрирана платформа за повишена гъвкавост в интелигентните мрежи за пренос на данни със субекти за съхранение и голямо проникване на възобновяеми енергийни източници – FLEXITRANSTORE“. Проектът е предложен за финансиране от консорциум от 28 организации с координатор белгийската компания *European Dynamics Belgium SA* и с участието на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, като партньор в изпълнение на проекта. В консорциума са включени четири оператора на преносни мрежи - от България, Гърция, Кипър и Турция. Общийят бюджет на проекта е 221,693,181.25 евро, като безвъзмездната помощ е в размер на до 17,008,101.88 евро. Максималният общ бюджет за дейностите, които ще бъдат изпълни от ЕСО ЕАД по проекта е 291,250.00 евро, като безвъзмездната помощ е в максимален размер, съгласно правилата на Хоризонт 2020 за компании – 70% или до 203,875.00 евро.

- „Трансгранично управление на непостоянните възобновяеми енергийни източници и инсталации за съхранение на енергия, позволяващи транснационален пазар на едро – CROSSBOW“. Проектът е предложен за финансиране от консорциум от 24 организации с координатор испанската компания ETRA INVESTIGACION Y DESARROLLO SA и с участието на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД, като партньор в изпълнение на проекта. В консорциума са включени осем оператора на преносни мрежи - от България, Румъния, Македония, Сърбия, Гърция, Босна и Херцеговина, Хърватия и Черна гора. Общийят бюджет на проекта е 21,170,476.25 евро, като безвъзмездната помощ е в размер на до 17,287,742.88 евро. Максималният общ бюджет за дейностите, които ще бъдат изпълни от ЕСО ЕАД по проекта е 889 650.00 евро, като безвъзмездната помощ е в максимален размер, съгласно правилата на Хоризонт 2020 за компании – 70% или до 622 755.00 евро.

6. ФИНАНСОВ ОТЧЕТ И АНАЛИЗ

Финансов отчет

Общо реализираните приходи на дружеството за първо полугодие на 2017 г. са в размер на 359 592 хил. лв., в това число приходи от продажби са в размер на 306 704 хил. лв., други приходи от дейността 50 944 хил. лв., печалба от продажба на нетекущи активи 85 хил. лв. и финансови приходи 1 859 хил. лв.

Общо отчетените разходи на дружеството за периода са 332 690 хил. лв., в това число финансови разходи 255 хил. лв.

Финансовият резултат за първо полугодие на 2017 г. преди данъци и друг всеобхватен доход е печалба в размер на 26 902 хил. лв. и след отчетени разходи за данъци върху дохода за годината, печалбата е намалена на 24 210 хил. лв.

Дейност управление на електроенергийната система

Приходите от дейността по управление на електроенергийната система (УЕС) са в размер на 168 277 хил. лв., в това число приходи от продажби, в размер на 163 503 хил. лв., други приходи от дейността 4 588 хил. лв. и финансови приходи 186 хил. лв.

Разходите за тази дейност са 140 860 хил. лв., в това число финансови разходи 28 хил. лв.

Финансовият резултат от тази дейност е печалба в размер на 27 417 хил. лв. и след данъци печалба 27 147 хил. лв.

Дейност пренос на електрическа енергия

Приходите от дейността пренос са в размер на 191 315 хил. лв., в това число приходи от продажби са в размер на 143 201 хил. лв., други приходи от дейността са 46 356 хил. лв., печалба от продажба на нетекущи активи 85 хил. лв. и финансови приходи 1 673 хил. лв.

Разходите за тази дейност са 191 829 хил. лв., в това число финансови разходи 227 хил. лв.

Финансовият резултат от тази дейност е загуба в размер на 514 хил. лв. и след данъци загуба 2 937 хил. лв.

Отчетен резултат от действащите за периода утвърдени цени за достъп до и пренос през електропреносната мрежа

Отчетеният резултат от действащите в периода цени за достъп е печалба в размер на 8 099 хил. лв. формирана, както следва:

- приходи от цена достъп в размер на 22 081 хил. лв.;
- приходи от търгове за преносна способност взети предвид при ценообразуването в размер на 22 102 хил. лв.;
- приходи от цена достъп от ВЕИ в размер на 10 534 хил. лв.;
- разходи за управление на електроенергийната система в размер на 32 563 хил. лв.;
- условно-постоянни разходи в размер на 14 055 хил. лв.

Отчетения резултат от действащите в периода цени за пренос е загуба в размер на 25 993 хил. лв. формирана, както следва:

- приходи от цена пренос в размер на 143 201 хил. лв.;
- приходи от реактивна енергия взети предвид при ценообразуването в размер на 12 596 хил. лв.;
- технологични разходи в преносната мрежа в размер на 36 018 хил. лв.;

• условно-постоянни разходи в размер на 145 772 хил. лв. (в т.ч. амортизации 52 804 хил. лв., ремонт и профилактика и поддръжка 4 604 хил. лв.)

Като краен резултат от прилагането на действащите в периода цени за пренос и достъп за първо полугодие на 2017 г. е отчетена загуба в размер на 17 894 хил. лв.

Анализ на финансовите резултати

Анализът на основните финансови показатели е изгoten на базата на данните от отчета за финансовото състояние за първо полугодие на 2017 г. и за същия период на предходната отчетна година.

ПОКАЗАТЕЛИ	Януари – Юни 2016 г.	Януари – Юни 2017 г.
Показатели за рентабилност		
Коефициент на рентабилност на приходите от продажби	0,1230	0,0677
Коефициент на рентабилност на собствения капитал	0,0186	0,0107
Коефициент на рентабилност на пасивите	0,0905	0,0544
Коефициент на капитализация на активите	0,0154	0,0089
Показатели за ефективност		
Коефициент на ефективност на разходите	1,1365	1,0722
Коефициент на ефективност на приходите	0,8799	0,9326
Показатели за ликвидност		
Коефициент на обща ликвидност	6,1705	5,7213
Коефициент на бърза ликвидност	5,9758	5,5526
Коефициент на незабавна ликвидност	4,9031	4,3724
Коефициент на абсолютна ликвидност	4,9031	4,3724
Показатели за финансова автономност		
Коефициент на финансова автономност	4,8780	5,1015
Коефициент на задължнялост	0,2050	0,1960
Коефициент на финансиране на дълготрайните активи	1,1774	1,1765
Коефициент на финансиране на краткотрайните активи	5,5254	5,4633

Коефициентите на финансовите показатели за рентабилност за шестте месеца на 2016 г. и 2017 г. са положителни величини и са определени на база финансовите резултати, за 2016 г. - печалба в размер на 41 807 хил. лв., а за 2017 г. - печалба в размер на 24 210 хил. лв.

Коефициентът на рентабилност на приходите от продажби показва, че на всеки 1 лев приход дружеството е реализирало печалба в размер на 0,0677 лв., спрямо реализираната печалба от 0,1230 лв. за същия период на 2016 година.

Коефициентът на рентабилност на собствения капитал показва намаление от 0,0186 към 30.06.2016 г. на 0,0107 към 30.06.2017 г., като намалението е в резултат на по-ниския финансов резултат за шестте месеца на 2017 г.

Коефициентът за общата ликвидност, който показва финансовата стабилност на дружеството е положителна величина и бележи намаление от 6,1705 към 30.06.2016 г. на 5,7213 в отчета към 30.06.2017 г., в резултат на увеличените други краткосрочни задължения и задълженията за данъци.

Към 30.06.2017 г. коефициентът за абсолютна ликвидност е 4,3724 и намалява спрямо същия период на предходната година, където този коефициент е бил 4,9031, което се дължи на по-високите краткосрочни задължения в края на юни 2017 г.

Финансовата независимост на дружеството от кредитори (коффициент за финансова автономност) е 5,1015 и се повишава спрямо същия период на 2016 г., когато този коефициент е бил 4,8780. Това се дължи на два фактора:

- увеличението на собствения капитал в края на отчетния период, в резултат на реализираните финансови резултати.

- намалението на нетекущите задължения на дружеството, основно от отсрочени приходи и пасиви по отсрочени данъци.

Коефициентът на задължнялост на дружеството за периода е 0,1960 и бележи слабо намаление спрямо същия период на 2016 г., когато коефициентът е 0,2050. Отчетените стойности на показателя за разглеждания период са в резултат отново на намалението на нетекущите задължения на дружеството, основно от отсрочени приходи и пасиви по отсрочени данъци.

Коефициентите за ефективността на разходите и приходите също показват положително развитие. Срещу 1 лв. разход дружеството получава приход от 1,07 лв., което представлява печалба от 0,07 лв. В сравнение с предходния период срещу 1 лв. разход дружеството е получавало приход от 1,14 лв. и е реализирало печалба от 0,14 лв.

Преглед на рисковете, на които е изложен ЕСО ЕАД

Политиката на Дружеството за управление на риска е развита така, че да идентифицира и анализира рисковете, с които се сблъска Дружеството, да установява лимити за поемане на рискове и контроли, да наблюдава рисковете и съответствието с установените лимити. Тези политики подлежат на периодична проверка с цел отразяване на настъпили изменения в пазарните условия и в дейността на Дружеството.

Одит комитетът на Дружеството следи как ръководството осигурява съответствие с политиките за управление на риска, и преглежда адекватността на рамката за управление на риска по отношение на рисковете, с които се сблъска Дружеството. Одит комитетът на Дружеството използва помощта на Вътрешния одит. Вътрешният одит се занимава както с планирани, така и с изненадващи прегледи на контролите и процедурите за управление на риска, резултатите от които се докладват на Одит комитета.

Кредитният риск за ЕСО ЕАД се състои във вероятността от реализация на финансова загуба в ситуации, при които клиент или страна по финансов инструмент не успеят да изпълнят своите договорни задължения. Кредитният риск за дружеството произтича от вземания от клиенти.

Ръководството на дружеството прилага политика за оценяване на кредитния риск, като извършва текущо наблюдение, анализ и оценка на клиентите със значителен кредитен риск. При прилагането на кредитна политика, ЕСО ЕАД анализира всеки нов клиент поотделно за кредитоспособността преди да предложи стандартните условия за плащане и доставка. Прегледът на Дружеството включва външни оценки, когато е възможно, а в някои случаи банкови референции.

По отношение на останалите търговски вземания, Дружеството не е изложено на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти. Търговските вземания се състоят предимно от клиенси в националния енергийен сектор.

Дружеството начислява обезценка, която представлява неговата приблизителна оценка за възникнали загуби по отношение на търговските и други вземания. Обезценката се извършва специфично индивидуално за всеки клиент.

Вземанията на Дружеството към 30.06.2017 г. са от клиенти свързани лица в групата на БЕХ и клиенти, извън системата на група БЕХ. Вземанията от свързани лица в групата на БЕХ са в размер на 3 902 хил. лв., от свързани лица извън групата на БЕХ в размер на 534 хил. лв., а останалите текущи вземания са в размер на 94 071 хил. лв. Ръководството счита, че кредитният рисък съществува и в условията на задълбочаващата се икономическа криза е твърде възможно някои от клиентите да изпаднат във временни затруднения и това да доведе до невъзможност за своевременни плащания.

За обезпечаване на вземанията си по търговските договори за трансграничният капацитет, за предоставяне на мрежовите услуги „достъп“ и „пренос“ до/през електропреносната мрежа и за балансираща енергия, дружеството получава от участниците в търговете за предоставяне на търговското право за пренос и контрагентите по договорите за балансиране, достъп и пренос обезпечения под формата на парични депозити или банкови гаранции.

В изпълнение на чл.64, ал.2 от Закона за банковата несъстоятелност на 17.08.2015 година е заявен за публикуване в Търговския регистър списъка на приетите от банката вземания като 08.12.2015 година синдикът на „Корпоративна търговска банка“ АД (в несъстоятелност) – КТБ АД (н) открива производство по продажба на 100% от капитала на ТБ „Виктория“ ЕАД, както и на всички вземания на КТБ АД (н) от ТБ „Виктория“ ЕАД по реда на чл. 87 от Закона за банковата несъстоятелност.

Съгласно Закона за банковата несъстоятелност осребряването на активите се извършва чрез:

- публична продажба на движими вещи или съвкупност от движими вещи;
- продажба чрез търг с явно или с тайно наддаване на място и време, определени от синдика;
- продажбата на съсобствена вещ по правилата на чл. 258, ал. 1 - 5 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
- продажба на банка като предприятие.

При извършване на разпределение на осребреното имущество, вземанията се изплащат в ред, регламентиран в чл.94, ал.1 от Закона за банковата несъстоятелност.

С оглед:

- неблагоприятното съотношение между справедливата пазарна стойност на активите и пасивите на „Корпоративна търговска банка“ АД, водеща до дефицит в размер на 3 786 574 лева;
- мястото по реда на изплащане на осребреното имущество, по който е класирано вземането на ЕСО ЕАД в масата на несъстоятелност;
- и в съответствие с Международен счетоводен стандарт 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване“.

е извършена обезценка на вземането от „Корпоративна търговска банка“ АД към 31.12.2016 година на стойност 3 762 хил. лв. във връзка с решение с протокол №4/08.02.2017 година на УС и решение с протокол №5/14.02.2017 година на НС.

Ликвиден рисък се състои във вероятността дружеството да не е в състояние да изпълни своите финансови задължения, когато те станат изискуеми. Политиката на дружеството е чрез планиране на паричните потоци да осигури необходимия ликвиден ресурс, за да се посрещнат настъпилите задължения при нормални или стресови условия, без да се реализират неприемливи загуби и без да се излага на рисък репутацията на дружеството.

Ликвидният паричен ресурс на Дружеството се осигурява основно от предоставяне на мрежовите услуги достъп до електропреносната мрежа и пренос на електрическа енергия (от

04.02.2014г.) по регулирани цени и приходи от предоставено търговско право за пренос по междусистемните връзки със съседните мрежови оператори.

Дейността на ЕСО ЕАД е изцяло регулирана, поради което решенията на Комисията за енергийно и водно регулиране и определената от комисията ценова рамка водят до определени ликвидни рискове, изразявачи се в невъзможност за заплащане на разходи за разполагаемост за студен резерв и допълнителни услуги, разходи за електрическа енергия за покриване на технологичните разходи, свързани с пренос през електропреносната мрежа и разходи за ремонт и поддръжка на електропреносната мрежа, спрямо генерираните приходи от достъп и пренос до/през електропреносната мрежа.

Дружеството системно приема мерки за подобряване на ликвидността си независимо от развитието на пазара на електрическа енергия и регуляторната рамка определена от Комисията за енергийно и водно регулиране. Дружеството, е в готовност при необходимост да приеме нужните мерки за гарантиране на оперативната си ликвидност с цел осигуряване сигурността на електропреносната система.

Пазарен риск е риска, който при промяна на пазарни цени, валутни курсове, лихвени проценти или цени на капиталови инструменти, доходът на Дружеството или стойността на инвестициите ѝ ще бъдат засегнати. Целта на управлението на пазарния риск е да се управлява и контролира експозицията на пазарния риск с приемливи параметри, като се оптимизира възвращаемостта на всеки един проект.

Валутен риск, за дружеството не съществува валутен риск, налице са сделки с чужда валута, за разплащането на които се осъществява от валутната сметка в евро на дружеството.

Ценови рисък за Дружеството е свързан с дейността по лицензирана за пренос на електрическа енергия и включва цената за достъп до електропреносната мрежа, цената за пренос на електрическа енергия и микса от цени за закупуване на разполагаемост за студен резерв и допълнителни услуги.

Цената за достъп и пренос се определят от Комисията за енергийно и водно регулиране по метода на ценово регулиране “Норма на възвръщаемост на капитала” (разходи плюс), който се прилага за ценови период от 01.07. на текущата година до 30.06. на следващата година. Утвърдените от комисията цени, заедно с реализираните количества електрическа енергия, пряко определят приходите от дейността.

Ценовият рисък за дружеството е във връзка с действащата ценова/регуляторна рамка съгласно постановените административни актове на КЕВР, оказващи съществено влияние върху финансовото състояние на оператора.

Цените за достъп до електропреносната мрежа и пренос на електрическа енергия през електропреносната мрежа се образуват въз основа на утвърдените необходими годишни приходи и утвърденото прогнозно количество електрическа енергия, доставено в електропреносната и електроразпределителните мрежи за продажба и пренос за съответния регуляторен или ценови период.

В модела на ценообразуване е предвидено определяне от страна на КЕВР на пределна стойност на разходите за студен резерв, с цел прилагане на тръжна процедура от страна на системния оператор за максимално ефективно формиране необходимия студен резерв за гарантиране сигурността на снабдяването. Това е свързано с намаляване на разходи, които се отразяваха в цената за достъп до електропреносната мрежа.

Лихвен рисък е рисък от неблагоприятни промени на лихвените ставки. Дружеството не е осчетоводявало финансови активи или пасиви с фиксирана или плаваща лихва по справедлива стойност отчитана през печалби или загуби в отчета за доходите, както и дружеството не е страна по деривативи като хеджиращи инструменти по модела за хеджиране на справедлива

стойност или като спекулативни позиции. Следователно промяната на лихвените проценти към датата на баланса не предизвиква печалби или загуби.

7. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА

Инвестиционната програма на дружеството за 2017 г. е изготвена и утвърдена с цел изпълнение на задачите на ЕСО ЕАД в следните основни направления:

- изпълнение на План за развитие на преносната електрическа мрежа на България за периода 2017-2026г.;
- изпълнение на „Националния план за инвестиции на Република България 2013 – 2020 г.“;
- необходимост от поетапна подмяна на електротехническо оборудване, транспортни средства и специализираната механизация в нездадоволително техническо състояние с изтекъл експлоатационен ресурс;
- необходимост от подмяна на морално и физически остатели апаратура, инструменти и компютърна техника;
- необходимост от закупуване на програмно-технически средства и информационни технологии и съответните лицензи, свързани с оперативното управление на ЕЕС и електроенергийния пазар;

Източници на финансиране на Инвестиционната програма на ЕСО ЕАД са:

- собствени средства получени от амортизационни отчисления за дълготрайните активи на дружеството;
- Националният план за инвестиции (НПИ) 2013-2020;
- Фондът за извеждане от експлоатация на блокове на АЕЦ "Козлодуй" ;
- Европейският финансов инструмент „Механизъм за свързване на Европа“, съгласно Регламент 347/2013 за изграждане на транс европейската енергийна инфраструктура.

Разчетът за изпълнение на обекти от Инвестиционната програма на ЕСО ЕАД за 2017 г., утвърден с Протокол № 2/23.01.2017 година, от заседание на Надзорния съвет на ЕСО ЕАД е в размер на 116 500 хил. лв., в това число:

• финансиране със собствени средства	-	110 823,2 хил. лв.
• финансиране с привлечени средства	-	4 925,0 хил. лв.
• финансиране по договори за присъединяване	-	751,8 хил. лв.

През отчетния период извършените разходи от ЕСО ЕАД са в размер на 38 712,4 хил. лв., които представляват 33,2% от разчета.

8. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕМОНТНА ПРОГРАМА

Разчетът за изпълнение на обекти от Ремонтната програма на ЕСО ЕАД за 2017 г., утвърден с Протокол № 2/23.01.2017 година, от заседание на Надзорния съвет на ЕСО ЕАД е в размер на 26 000 хил. лв.

През отчетния период извършените разходи от ЕСО ЕАД са в размер на 3 797,1 хил. лв., от които 33,2 хил. лв. за аварийни ремонти.

За планови ремонти извършените разходи са в размер на 3 764,0 хил. лв., което представлява 14,5% от годишния разчет за планови ремонти.

9. ЗНАЧИМИ СЪБИТИЯ, НАСТЪПИЛИ СЛЕД ДАТАТА НА ФИНАНСОВИТЕ ОТЧЕТИ

Значимите събития между датата на финансовия отчет и датата на одобрението му за публикуване са както следва :

Съгласно Решение на БЕХ ЕАД с Протокол №41-2017/23.05.2017 година е взето решение да бъде увеличен капитала на ЕСО ЕАД по реда на чл.197 от Търговския закон с 37 963 724 лева, представляващ остатък от неразпределена печалба за 2016 година, чрез издаване на 37 963 724 нови обикновени акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка. В изпълнение на цитираното решение се изменя чл.10, ал.1 от Устава на ЕСО ЕАД, както следва:

- капиталът на дружеството е в размер на 128 320 547 лева;
- капиталът на дружеството е в размер на 128 320 547 броя обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка;

В изпълнение на горното решение е възложено:

- на изпълнителния директор на БЕХ ЕАД да подпише и измени устава на ЕСО ЕАД от името на единоличния собственик;
- на изпълнителния директор на ЕСО ЕАД да предприеме необходимите действия за вписване на новите обстоятелства в Търговския регистър, да организира издаването на временно удостоверение за новите акции в съответствие с Устава на дружеството, както и съответното вписване в книгата на акционерите.

Действията по изпълнение на решението по Протокол №41-2017/23.05.2017 година СД на БЕХ ЕАД се извършват, при условие, че бъде получено разрешение от Министъра на енергетиката на Република България, на основание чл.20, ал.2, т.12 от устава на БЕХ ЕАД. С Протокол №Е-РД-21-15/28.06.2017 година Министъра на енергетиката на Република България разрешава на БЕХ ЕАД да увеличи капитала на ЕСО ЕАД като запише и придобие цялата нова емисия акции в размер на 37 963 724 броя обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност в размер на 1 лев всяка, като промяната на капитала бъде отразена в чл.10, ал.1 от Устава на ЕСО ЕАД и съответните обстоятелства бъдат вписани в Търговския регистър.

Увеличението на капитала на ЕСО ЕАД е вписано в търговския регистър на 18.07.2017 г.

**ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
ИВАН ЙОТОВ**

Румен Петров

Зам. Изпълнителен Директор

пълномощник на изп. директор

съгласно пълномощно reg.№ 4011 / 11.05.2015

на нотариус В. Василева № 320 на Нот. Камара

